

Egyedi Szerződés

1. számú módosítása

(Országos Könyvtári Rendszer” projekt keretében megvalósuló „Folio rendszer implementáció” tárgyban)

amely létrejött egyrészről a **Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség** (KEF azonosító: 19026, székhely: 1134 Budapest, Váci út 35., törzsszám: 598316, Adószám: 15598316-2-41 képviseli: Sziyártó Zoltán elnök), mint megrendelő (a továbbiakban: Megrendelő),

másrészről az

eGOV-IFUA-KPMG Konzorcium, tagok:

Cég neve: eGOV Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság (rövidített neve: eGOV Kft.)
(konzorciumvezető)

székhely: 1054 Budapest, Zoltán utca 8. félemelet 1.

cégjegyzékszám: 01 09 707490

adószám: 12870491-2-41

bankszámlaszám: 12010374-01419546-00100003

képviseli: Kleinheincz Gábor

Cég neve: IFUA HORVÁTH & PARTNERS Vezetési és Informatikai Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság (rövidített neve: IFUA HORVÁTH & PARTNERS Kft.)

székhely: 1119 Budapest, Fehérvári út 79.

cégjegyzékszám: 01 09 063411

adószám: 10304491-2-43

bankszámlaszám: 10300002-10589720-49020018

képviseli: Bodnár Viktória Katalin

Cég neve: KPMG Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság (rövidített neve: KPMG Tanácsadó Kft.)

székhely: 1134 Budapest, Váci út 31.

cégjegyzékszám: 01-09-698768

adószám: 12691908-2-44

bankszámlaszám: 10201006-50238028-00000000

képviseli: Beer Gábor

* (a továbbiakban: Szolgáltató) között (a továbbiakban: Felek) alulírott helyen és napon az alábbi feltételekkel.

1. A szerződés módosításának előzménye

A Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság (a továbbiakban: KEF) által bonyolított „A 2014-2020. programozási időszak Európai Unió finanszírozás keretében megvalósuló projektek megvalósításához kapcsolódó Közigazgatási Informatikai Rendszerekkel kapcsolatos szakértői vagy minőségbiztosítási szolgáltatások beszerzése” tárgyú közbeszerzési eljárás eredményeként 2017. 07. 11-én sor került az

„1. rész: Közigazgatási informatikai rendszerek tervezéséhez, megvalósításához és bevezetéséhez kapcsolódó szakértői szolgáltatások ellátása” tárgyú keretmegállapodás megkötésére. Az említett keretmegállapodás alapján a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség „Az Országos Könyvtári Rendszer projekten belül FOLIO (The Future of Libraries is Open) rendszer implementáció” tárgyban a Kbt. 105. § (2) bekezdés c) pontja szerinti versenyújranyitást bonyolított le, melynek eredményeként 2019. április 12-én Egyedi Szerződést kötött a Szolgáltatóval **„Országos Könyvtári Rendszer” projekt keretében megvalósuló „Folio rendszer implementáció” tárgyban.**

Az Egyedi Szerződés jelenleg is hatályos, az a keretmennyiség kimerüléséig, de legfeljebb 2020. december 31-ig marad hatályban.

2. Az Egyedi Szerződés módosításának előzménye, indoka, tartalma

Az Egyedi Szerződés kiemelt célja az Országos Széchényi Könyvtár digitális térbe való költöztetése. Ezen folyamat során műszaki-szakmai szempontból olyan komplex informatikai rendszerek és alkalmazások jöttek létre, melyeknek a folyamatos, rendeltetésszerű, és teljes körű funkcionális kihasználtságot garantáló használatához (figyelemmel az említett komplex rendszerek, alkalmazások használatához kellő ismerettel rendelkező felkészült személyzet fluktuációjára is) elengedhetetlen egy olyan e-learning platform létrehozása, amely biztosítja a tudástranszfert és az újonnan létrejövő projektelemek széleskörű használatosságát. Az új igény felmerülése kifejezetten az Egyedi Szerződés tárgyát képező szolgáltatások eredményeként létrejövő rendszerek, alkalmazások műszaki, informatikai adottságaiból, komplexitásából adódik.

A fentebb leírtak miatt szükségessé vált az Egyedi Szerződés tárgyát képező szolgáltatások nagyobb mennyiségben történő igénybe vétele, továbbá az eredetileg opcióként megjelölt mennyiség is felhasználásra kerül az alábbiak szerint:

Az Egyedi Szerződés értelmében a 7215 napnyi keretmennyiség 10%-os opciót tartalmaz. Az Egyedi Szerződésben rögzített alapfeladatok teljesítése érdekében (tehát nem az e-learning platform létrehozása miatt) Figyelemmel arra, hogy szükséges az opció teljes lehívása, és a Megrendelő részéről az is meghatározásra került, hogy az opciós mennyiség tervezetten mely feladatok vonatkozásában és milyen mértékben kerül felhasználásra. A leírtak miatt, az eredetileg opcióként rögzített mennyiség teljes mértékben lekötöttnek tekintendő. a továbbiakban a szerződés alpmennyiségének részét képezi. Ezt a tényt deklarálvannek megfelelően a Felek jelen szerződésmódosítás keretében törlik az Egyedi Szerződés opcióra történő utalásait, így a jelen szerződésmódosítás 2. számú mellékletének 2.1 pontja szerinti táblázatban szereplő %-os értékek már feladatokhoz rendelt, nem pedig önálló tételként tartalmazzák a korábbi opciós mennyiséget.

Az Egyedi szerződés opciós keretének alapfeladatok miatti lekötésére, valamint az e-learning platform létrehozásához szükséges erőforrásigényre tekintettel meghatározott új mennyiségi számokat jelen szerződésmódosítás 1. számú melléklete tartalmazza, az e-learning platform vonatkozásában kiegészített műszaki tartalmat pedig a szerződésmódos 2. számú melléklete rögzíti. Az Egyedi Szerződés tárgyát képező, KEF cikkszámokkal jelölt szolgáltatások köre változatlan marad, tehát az e-learning platform létrehozása nem igényel a Szolgáltatótól az Egyedi Szerződésben rögzítettektől eltérő műszaki tevékenységet. Az e-learning platform létrehozása az Egyedi Szerződés keretein belül létrehozott rendszerekkel, alkalmazásokkal egy műszaki- informatikai egységet képez az Országos Széchényi Könyvtár digitális térbe való költöztetése, illetve a FOLIO implementáció tekintetében. A leírtakból következően a szerződés általános jellege változatlan. A mennyiségi változás miatti szerződéses ellenérték növekedése nem éri el a 10%-ot az alábbiak miatt:

Az Egyedi Szerződés a keretmennyiségként rögzített 7.215 nap tekintetében – közbeszerzési díj nélkül – nettó 640.635.000,- Ft-os szerződéses ellenértéket határozott meg. Jelen szerződésmódosítás eredményeként a nettó szerződéses ellenérték növekedésének mértéke - 280 nap vonatkozásában - (közbeszerzési díj nélkül) nettó 24.860.000,- Ft az alábbi táblázat szerint:

Tétel	Termékazonosító	Egység ár (nettó Ft)	Mennyiségi növekedés (nap)	Mennyiségi növekedés nettó ellenértéke KEF díj nélkül (nettó Ft)
1.	szolg_kozig_szenior	91.500	40	3.660.000
2.	szolg_kozig_junior	82.000	40	3.280.000
3.	szolg_rendszerszervezo	89.000	160	14.240.000
4.	szolg_kozig_vezeto	92.000	40	3.680.000
Összesen ár Ft (nettó)				24.860.000

A nettó 24.860.000,- Ft-os értéknövekmény mindössze 3,8%-a az Egyedi Szerződésben rögzített nettó 640.635.000,- Ft-os szerződéses ellenértéknek. Az Egyedi Szerződés tárgyát képező, KEF cikkszámokkal jelölt szolgáltatások egységára változatlan.

A fenti módosítások eredményeként az új – közbeszerzési díj nélkül értendő – teljes nettó szerződéses ellenérték 665.495.000,- Ft (640.635.000,- Ft + 24.860.000 Ft), az új keretmennyiség pedig 7.495 nap (7.215 nap + 280 nap).

Az ellenérték fenti növekedéséből következően a Szolgáltató vállalja, hogy a teljesítési biztosíték összegét – a nettó szerződéses ellenérték növekedésével arányosan – 1.243.000,- Ft-tal kiegészíti. Szolgáltató az említett összeget jelen szerződésmódosítás hatályba lépésének napjától bocsátja a Megrendelő rendelkezésére az Egyedi Szerződésben a teljesítési biztosíték vonatkozásában meghatározott rendelkezések szerint.

A fentiek szerinti szerződésmódosításra a Kbt. 141.§ (2)-(3) bekezdése alapján kerül sor.

A Felek a Kbt. 141.§ (6) bekezdése alapján megállapodnak abban, hogy az Egyedi Szerződés 2. számú mellékletében az „Ajánlatkérő”, illetve „Megbízó” megnevezések helyett a Megrendelő kifejezést alkalmazzák. A módosítás nem lényeges, mivel az egyediszerződés érdemén nem változtat.

A Felek a Kbt. 141.§ (6) bekezdése alapján megállapodnak abban is, hogy az Egyedi Szerződésben a KM időbeli hatályának végével kapcsolatos elírást javítják (a KM időbeli hatályának végeként 2020.07.11. helyett a 2021.07.11. dátum rögzítendő). A módosítás nem lényeges, mivel az Egyedi Szerződés érdemén nem változtat.

3. Módosuló rendelkezések, egyéb értelmező előírások

3.1. Az Egyedi Szerződés 1.1 pontjában rögzítettek tekintetében a Felek rögzítik, hogy a KM időbeli hatálya helyesen: 2021.07.11.

3.2. Az Egyedi Szerződés 8.2 pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„Megrendelő rögzíti, hogy a szakértői nap keretmennyiség 7.495 nap. Az említett keretmennyiséget a Megrendelő a szerződés hatálya alatt teljes mértékben lehívja. A szerződés hatálya alatt lehívásra kerülő szakértői nap mennyisége szakértőtípusonként kötött az 1. számú mellékletben szakértőnként rögzített mennyiségi számoknak megfelelően.”

3.3. Az Egyedi Szerződés 1. számú melléklete helyébe jelen szerződésmódosítás 1. számú melléklete lép.

3.4. Az Egyedi Szerződés 2. számú melléklete helyébe jelen szerződésmódosítás 2. számú melléklete lép.

3.5. Az e-learning platform létrehozásával kapcsolatos feladatok ellátása a jelen szerződésmódosítás 2. számú mellékletének 2.1. pontjában külön fizetési ütemként kerültek rögzítésre. Az Egyedi Szerződés 9.1 pontja értelmében a szolgáltatások ellenértékének Megrendelő által történő kiegyenlítése az Egyedi Szerződés 2. számú mellékletében meghatározott fizetési ütemezés szerint kerül sor. Az e-learning platformra figyelemmel kiegészített, és a továbbiakban alkalmazandó fizetési ütemezést jelen szerződésmódosítás 2. számú mellékletének 2.1 pontjában található táblázat tartalmazza. Az egyes kifizetési ütemeket – a jelen módosítás előtti rendelkezésekkel összhangban - a táblázat teljesítési határidővel ellátott sorai jelzik. Számlakibocsátásra – szintén az eddigi előírásokkal összhangban - kifizetési ütemenként a Megrendelő által az adott ütem vonatkozásában kibocsátott teljesítési igazolás birtokában kerül sor. A leírtak értelmében az e-learning platform létrehozásával kapcsolatos feladatok ellátása vonatkozásában mindösszesen 1 db számla kibocsátására kerül sor.

3.6. Az Egyedi Szerződés jelen szerződésmódosítás által nem érintett rendelkezései változatlan tartalommal maradnak hatályban, ugyanakkor a jelen szerződésmódosítás értelmében módosuló előírások a jelen szerződésben rögzített rendelkezések tartalma szerint akkor is felülírtak tekintendők, ha az adott előírás módosulásáról jelen szerződésmódosításban tételesen a Felek nem rendelkeztek.

Mellékletek:

1. számú melléklet Megrendelt szolgáltatás- és árlista
2. számú melléklet Műszaki leírás

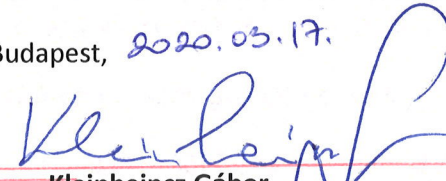
Jelen szerződésmódosítást a felek áttanulmányozás és értelmezés után, mint szándékukkal és üzleti akaratukkal mindenben megegyezőt 4 eredeti példányban jóváhagyólag írják alá.

Kelt: Budapest, 2019. december 30.

Szijártó Zoltán
elnök
Kormányzati Informatikai Fejlesztési
Ügynökség

Megrendelő

Kelt: Budapest, 2020.03.17.

Kleinheincz Gábor
eGov Tanácsadó Kft.
ügyvezető
1034 Budapest, Zoltán u. 8. félemelet 1.
eGOV Tanácsadó Korlátolt Felelősségű
Társaság
Banksz.: 17000019-11262665

Szolgáltató

Z0070369

Pénzügyi ellenjegyzés:

Jogi szignó:

Egyedi szerződés 1. számú melléklete
Megrendelt szolgáltatás lista

Tétel	Termékazonosító	Szolgáltatás megnevezés	Szerződés azonosító	Egység ár (nettó Ft)	Mennyiség (nap)	Összesen ár (nettó Ft)
1.	szolg_kozig_szenior	Szenior közigazgatási szakértő 1x8 óra (1 nap/fő)	KM01011TSZ16	91 500	1040	95 160 000
2.	szolg_kozig_junior	Junior közigazgatási szakértő 1x8 óra (1nap/fő)	KM01011TSZ16	82 000	1040	85 280 000
3.	szolg_rendszer szervezo	Rendszerszervező szakértő 1x8 óra (1nap/fő)	KM01011TSZ16	89 000	4375	389 375 000
4.	szolg_kozig_vezeto	Szenior közigazgatás szakértő 1x8 óra (1nap/fő)	KM01011TSZ16	92 000	1040	95 680 000
Összesen ár Ft (nettó)						665 495 000

Közbeszerzési díj	2%	Ft (nettó)	13 309 900
-------------------	----	------------	------------

Áfa kulcs	27%	Áfa Ft	183 277 323
-----------	-----	--------	-------------

Bruttó összesen ár Ft	862 082 223
------------------------------	--------------------

Szijártó Zoltán
 elnök

**Kormányzati Informatikai Fejlesztési
Ügynökség**

Megrendelő

Pénzügyi ellenjegyző

MŰSZAKI LEÍRÁS

1 Cél

A cél egy olyan könyvtári informatikai rendszer, könyvtári szolgáltatási platform megvalósítása, amelyet több könyvtár, illetve könyvtári struktúra használhat és alkalmas arra, hogy:

- egyes könyvtárak saját könyvtár-automatizálási rendszereként is működjön;
- biztosítsa központi szolgáltatások, adatbázisok, katalógusok kezelését;
- a rendszer egyes szolgáltatásait nem partnerkönyvtárak is használhassák;
- biztosítsa az analóg és digitális dokumentumok adatainak egységes kezelését;
- az analóg és elektronikus dokumentumokat a használók integrált szolgáltatások keretében vehessék igénybe.
- együttműködjön különböző névtér rendszerekkel, kiemelten a Magyar Nemzeti Névtérrel

Az OKP (Országos Könyvtári Platform) rendszer központi része egy új generációs szoftver, könyvtári szolgáltatási platform.

AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRI PLATFORM FUNKCIONÁLIS

KÖVETELMÉNYEI

KIEMELT PROJEKT

ORSZÁGOS KÖNYVTÁRI RENDSZER" PROJEKT KERETÉBEN MEGVALÓSULÓ „FOLIO RENDSZER IMPLEMENTÁCIÓ”

2 Az OKP FOLIO (The Future of Libraries is Open) alapú bevezetésének tervezett menete

Az OKP szakaszosan épül fel. A projekt tervezési szakasza során a Megrendelő és a Megbízott által közösen kialakított Követelményspecifikáció és Logikai rendszerterv képezik a Megvalósítási szakasz során elkészítendő eredménytermékek alapját. A jelen dokumentum táblázatos melléklete (Követelményjegyzék) az ajánlatadást támogatja.

2.1 A projekt ütemezése, szállítandó dokumentáció

A Tervezési szakasz lezárulása után a Megvalósítási szakasz tevékenységei párhuzamosíthatók, esetlegesen előtérjesztés elfogadható a Megrendelő részéről.

Ütemezés	Projekt dokumentum	Tervezett ráfordítás a teljes keret arányában (%)	Teljesítési határidő (T0) = a szerződés hatályba lépésének napja (T1) = a szerződésmódosítás hatályba lépésének napja
1. szakasz – Tervezés	Projekt megvalósítási ütemterv		
	Koncepció, terv (modul csoportok meghatározása, 1 modul csoport koncepció terve)	4,82%	Szerződés hatályba lépése (T0) + 35 munkanap
	Gap elemzés (FOLIO vs. OSZK követelményjegyzék)	3,86%	T0 + 60 munkanap
	Követelmény specifikáció végleges (összes modul csoport terve)	5,78%	T0 + 90 munkanap
	Logikai rendszerterv	6,75%	T0 + 110 munkanap
2. szakasz – Megvalósítás	1. modul csoport implementációs terv és jegyzőkönyv, teszt szabott, tesztelésre alkalmas modul csoport	12,53%	T0 + 140 munkanap
	2. modul csoport implementációs terv és jegyzőkönyv, teszt szabott, tesztelésre alkalmas modul csoport	13,50%	T0 + 180 munkanap
	3. modul csoport implementációs terv és jegyzőkönyv, teszt szabott, tesztelésre alkalmas modul csoport	11,57%	T0 + 220 munkanap
	4. modul csoport implementációs terv és jegyzőkönyv, teszt szabott, tesztelésre alkalmas modul csoport	11,57%	T0 + 260 munkanap
	5. modul csoport implementációs terv és jegyzőkönyv, teszt szabott, tesztelésre alkalmas modul csoport	10,60%	T0 + 300 munkanap

	6. modul csoport e-learning modul	3,60%	T1 + 90 munkanap
3. szakasz - Migráció	Migrációs terv és jegyzőkönyv	5,78%	T0 + 330 munkanap
4. szakasz – Tesztelés, oktatás	Tesztelési terv és jegyzőkönyv Oktatási terv és jegyzőkönyv	9,64%	T0 + 390 munkanap

A Megrendelő rögzíti, hogy a szakértői nap keretmennyisége 7 495 nap. Az említett keretmennyiséget a Megrendelő a szerződés hatálya alatt teljes mértékben lehívja.

Az egyes eredmény termék dokumentumok tartalma:

- Koncepció terv: a követelményspecifikációban elvárt általános tartalmi elemekkel és struktúrával rendelkezik.
- Követelményspecifikáció: a követelményjegyzék minden egyes pontjára reflektáló dokumentum, amely a követelményspecifikációtól elvárt általános tartalmi elemekkel és struktúrával rendelkezik. A követelményspecifikáció készítését a Megbízott végzi, viszont a szakmai forrása az OSZK. Ezen felül a követelményspecifikációnak a FOLIO funkciólistához szükséges igazodnia. A végleges követelményspecifikáció elfogadását és validálását az OSZK végzi.
- A tervezési szakasz végére a Megbízott köteles definiálni az egyes megvalósítási lépésekben implementálandó modulokat.
- Tesztelési terv és jegyzőkönyv: a dokumentumoknak az alábbi teszt típusokat szükséges tartalmazniuk: funkcionális teszt, terhelési teszt, integrációs teszt. A teszt forgatókönyvek elkészítése a Megbízott feladata (az OSZK egyútműködésével).

2.2 A projekt időszakban

Az OKP szakaszosan épül ki. Először az Országos Széchényi Könyvtár jelenlegi integrált könyvtári rendszerében található adatok, beleértve a Könyvtártudományi Szakkönyvtár adatai, egyéb bibliográfiai adatbázisok (HUMANUS cikkadatbázis, a digitális könyvtárak metadatai), a MOKKA könyvtárak katalógusadatai, az ODR könyvtárrajzvilágtartása, példánytárának adatai és a könyvtárközi kölcsönzés adatai, valamint az adatkonzolidációs folyamat eredményeként az új rendszerbe átemelhető, egyéb adatok kerülnek az OKP-be.

Mivel a könyvtárak önállóan döntenek az OKP-be való belépésről, az OKP további könyvtárakkal való bővítése csak valószínűsíthető. A projekt végén esetleg egy-két (maximum három) könyvtár csatlakozása várható.

2.3 A projekt időszak után

A könyvtárak később sem egyszerre lépnek át az új rendszerbe, hanem a belépésről és a belépés idejéről maguk döntenek.

A következőkben a könyvtári gyűjtemények és folyamatok teljes spektrumát kiszolgáló, új generációs szoftverrendszerrel kapcsolatos elvárásokat részletezzük.

Alapigény, hogy az új rendszer egyszerre biztosítsa az analóg és a digitális (elektronikus) gyűjtemények kezelését, illetve a könyvtárak célközönségének sokoldalú kiszolgálását. A

rendszernek együtt kell működnie könyvtáron kívüli rendszerekkel, mint pl. a pénzügyi rendszerek vagy a különböző autentifikációs rendszerek.

Ugyancsak alapvető szempont, hogy az új rendszer már induláskor képes legyen minden könyvtárt kiszolgálni, és belépéskor mind egyiknek csak a saját adatait kelljen megemlítenie.

3 A rendszer funkcionális követelményei

A jelen dokumentum és a táblázatos követelményjegyzék együtt értelmezendő.

3.1 Könyvtárak (a könyvtárak elkülönítve használt moduljai)

3.1.1 Gyarapítás (AQU)

Az AQU komponens feladata, hogy a könyvtári állomány gyarapítását és apaszását támogató funkciók összességét kiszolgálja. Segíti a következő folyamatokat: előszereményezés (deziderátum-kezelés), rendelés, kiadvány- és számlaérkeztetés, a költséghelyek kezelés, a szállítók adatainak nyilvántartása, reklamáció, állományba vétel, a raktári jelzések nyilvántartása, az RFID és/vagy vonalkódok használata.

Kapcsolatban van az állomány- és vagyonynyilvántartási (PRG), a keresési (DRY), a katalógizálási (CCQ), a kölcsönzési (CIR), a raktár- és állomány-ellenőrzési (WHM), az időszakikiadvány-kezelő (PER), az elektronikus forrásmenedzsment (ESM), illetve a statisztikai (STA) komponenssel. A modul legyen kapcsolatban a könyvtár vagy fenntartója pénzügyi rendszerével – API-n keresztül. Az OSZK speciális igénye a dokumentumfogadó rendszerrel (GTE) való együttműködés.

A modulhoz kifinomult jogosultsági rendszer tartozik. Ezt a legmagasabb jogosultsági fokozattal rendelkező felhasználó konfigurálhatja. Bizonyos folyamatok (pl. a költséghelyek módosítása, az árfolyamtáblák beállítása) a legmagasabb jogosultsági szinthez vannak kötve.

A gyarapítás könyvtáranként (tagkönyvtáranként) elkülönítve folyik, a többi könyvtár számára hozzáférhetetlenül. A modul általános beállításai tagkönyvtári szinten történnek, pl. a pénznem és árfolyamtáblázat (tizedes jegyek használata), míg más beállítások tagkönyvtári és főkönyvtári szinten is lehetségesek: reklamációs szabályzat, a költséghelyek beállítása, a lekötött keretösszegek újraszámítása (árfolyam-változás esetén).

A gyarapítási modulban a költséghelyek beállításakor, illetve minden egyes rendelési tételnél legyen lehetőség a vételár és az ún. becsült érték megkülönböztetésére. (A becsült érték általában a kiadvány antikvár forgalmi értéke, akkor van rá szükség, ha a kiadványon nem szerepel az ára, és a rendelési tranzakcióhoz nem tartozik egyéb, az árat is feltüntető bizonylat, pl. számla, adás-vételi szerződés.) A számlán szereplő pénztértéket akkor is szét kell választani nettó és járulékos költségekre, ha a számla csak a bruttó tartalmazza, a forgalmi adó százalékos megjelölésével. A járulékos költségeket szét kell választani forgalmi adóra és egyéb költségekre (pl. postaköltség, csomagolási díj).

Az AQU modulhoz kapcsolódóan sokoldalú lehetőséget kell biztosítani a statisztikai modulban (STA) a statisztikák, elemzések, jelentések készítésére. A gyarapításra vonatkozó statisztikák és jelentések konfigurálhatók, tartalmuk mind könyvtáranként, mind átfogóan az összes OKP-ben működő könyvtárra vonatkozóan is beállíthatók legyenek.

A könyvtári állomány mint vagyony nyilvántartása érdekében, a példányokhoz kapcsolódóan legyen lehetőség a számviteli nyilvántartáshoz szükséges kódok, kódcsoportok rögzítésére, és a tételek leválogatására, fájlbá vagy papírra nyomtatására a megadott kódok alapján.

Minden olyan folyamatban, ahol a modulnak külső partnerrel kell kommunikálnia, legyen lehetőség sablonszövegek beállítására (pl. megrendelő levél, reklamációs levél), különböző nyelveken, a folyamat elindításakor a rendszer a szállítói adatok között tett „nyelvi” beállításnak megfelelő nyelvi változatot kínál fel. A nyelvi alapértelmezés: magyar.

A szállítók nyilvántartása mind könyvtári, mind központi szinten működőképes legyen annak érdekében, hogy később akár összevont elemzéseket és riportokat lehessen a szállítókra készíteni. A szállítói adatok rögzítésekor a rendszer végezzen ellenőrzést, hogy a szállító nem létezik-e már a rendszerben (akár más könyvtáraknál) s ajánlja fel a már létező szállítói adatokat átvételre az adott könyvtárba. A dupla rekordok ellenőrzését lehessen konfigurálni. A dupla ellenőrzés nem zárja ki, hogy a helyi listában a szállítónak tagkönyvtáraként, főkönyvtáraként eltérő adatai is legyenek, azonban az eltérés mellett a közös partner törzs felépítése cél az OKP-t használó könyvtárak számára. Legyen lehetőség a szállító szerinti keresésre, az egyes szállítóktól szerzeményezett tételek összetételének nyilvántartására (pl. a kiadványcseré nyilvántartásához), a szállítók adatainak exportálására másik adatbázisba. A rendszer biztosítsa a statisztikai modulon keresztül a szállítók könyvtár- vagy akár OKP-szintű elemzését.

A rendszer minden könyvtári dokumentumtípus szerzeményezését támogatja, beleértve az online és offline elektronikus dokumentumokat is.

Az új rendelési tétel készíthet közvetlenül a szállítótól betöltött adatokból (pl. internetes ajánlat alapján), a katalógusban már meglévő rekordok alapján, más adatbázisból átemelt adatok alapján, közvetlen adattölgzéssel. Ha a megrendelni kívánt dokumentum rekordja nem szerepel a katalógusban, leírása gyarapítási modulból is kezdeményezhető.

A modul kezeli az előszerzeményezés céljából készített bibliográfiai rekordokat (beszerzési javaslat, deziderátum), tagkönyvtárakénti beállítási lehetőséggel arról, hogy a deziderátum-rekordok megjelenjenek-e a nyilvános katalógusban. A beszerzési javaslatokat ne csak a gyarapítási modulhoz kötött jogosultsággal lehessen létrehozni. A gyarapító könyvtáros automatikusan kapjon értesítést új beszerzési javaslat érkezéséről. Legyen lehetőség a deziderátum-lista előállítására, külön fájlba kirírva. A jövőhagyott deziderátumból készüljön rendelési tétel.

A modul kezeli a különböző rendelési típusokat (egyedi rendelés, rendelési lista, standing order, bekérés stb.); a különböző gyarapítási módokat (vétel, csere, ajándék, kötelesepéldány, saját előállítás stb.); a különböző fizetési típusokat (számla, előre-fizetés, ingyenes stb.). Lehetővé teszi a megrendelések megszaktitását (lemondását), törlesztését is. Többkötetes könyvek és egyéb dokumentumok összekapcsolt bibliográfiai rekordjaiból (közös adatok és kötetadatok) a rendelési tételhez szükséges adatokat képes egyben kezelni.

A rendelési tételhez fűzhető nem bibliográfiai típusú megjegyzések, amelyek választás szerint kinyomathatók a megrendeléshez. (Ezek nem részei a kiadványt leíró bibliográfiai tételnek.)

A rendelési tétel mentésekor az adatok összeférhetetlensége esetén a rendszer küldjön hibahüvelyt: pl. ha a gyarapítás módja „vétel”, akkor nem tartozhat hozzá „ingyenes” fizetési típus.

A rendelési tételek egyenként vagy listában kinyomathatók, illetve fájlba írhatóak. A megrendelések elküldhetőek elektronikus, közvetlenül a gyarapítási modulból.

Ugyancsak kinyomathatók a törölt rendelések, a szállítók és költséghelyek listája.

A rendszer a reklamációs szabályzatban beállított időközönként képes a reklamációs folyamatot elindítani: automatikus értesítés a reklamáció szükségességéről. A reklamációs kérésről rendelési tételek listázhatóak fájlba íratva vagy kinyomtatva is. Legyen könyvtáraként beállítható, hogy a nem teljesített rendelések rekordjait töröljünk vagy megőrizzük.

Legyen lehetőség rugalmas munkafolyamatok kialakítására, a munkafolyamat vezérlő modulnál (WFL) leírtak alapján. Gény szerint legyen lehetőség a rendelési folyamatok bizonyos műveleteinek „átugrására” (pl. könyvesbolti vásárlás esetén ne kelljen deziderátumot

készíteni és rendelést indítani, hanem ezeket kihagyva legyen lehetőség a kiadvány értéktetésére, állományba vételére és a számla kezelésére).

Lehetséges a megrendelést kevesebb példányt is érkezteni, a rendelés „folyamatban” marad az összes megrendelt példány beérkezéskéig, vagy lezárható a példányszám módosításával. Legyen lehetőség az érkezetés visszavonására (tévés érkezetés esetén).

A beérkezett számlák érkeztetése és „fizetése” összekapcsolódik a költségkeretek karbantartásával. A számlaékeztetéskor legyen lehetőség a megrendelési és a számlázott ár közötti eltérések nyilvántartására, a költségkeretek a számlázott ár szerint kerüljenek újraszámításra. Legyen lehetőség elektronikus számlák fogadására. Legyen lehetőség a rendszerben készült bizonylat kinyomtatására. Az állományba vételt követően – könyvtárakénti beállítási lehetőséggel – a leltári számokkal kiegészített bizonylatok papírra nyomtatva vagy elektronikus úton küldendők a könyvtár vagy a fenntartó pénzügyi részlegé számára. A rendszer biztosítsa standard csatolókon keresztül a könyvtárak gazdasági rendszerei irányába az adattovábbítási és fogadási protokollokat, amelyek legyenek konfigurálhatóak.

Az adatoknak az állomány leltári nyilvántartásába való bekerítése után legyen lehetőség a teljesített rendelések és a kifizetett számlák archiválására, az archivált rekordok rendszergazdai segítség nélkül legyenek megtekinthetőek jogosult felhasználók számára. Az archivált rendelési tételek konfigurálható módon fájlba vagy papírra nyomathatók.

A nem teljesített rendelések, illetve fizetési elmaradás esetén a rendszer kezelje a jóváírásokat/tehereléseket (tartozások/követeléseket).

A modul tegye lehetővé a leltári számok, illetve raktári jelzetek vagy helyrajzi számok nyilvántartását, és az érkeztetett kiadványokhoz való automatikus hozzárendelését. Több ilyen azonosító nyilvántartására legyen lehetőség: leltári szám, raktári jelzet, ideiglenes raktári jelzet (pl. szabádpole esetén). Az azonosítókat lehessen címkére, illetve listába nyomtatni. Ugyancsak szükséges – beállítás szerint – az RFID, illetve vonalkód öntapadó címkére nyomtatási lehetőség vagy előre nyomtatott vonalkódos címke vonalkódjának rögzítése.

A modul – könyvtáraként, illetve főkönyvtáraként konfigurálható módon – tegye lehetővé az állomány- és példányinformáció megtekinését: annak nyomon követése, hogy mi történt egy-egy példánnyal (ki, mikor és milyen módon módosította a példányrekordot); jelenés készítése az egy címhez tartozó állományadatok összességéről (adott címhez hány példány tartozik az állományban, van-e folyamatban lévő rendelés rá, javasolta-e valaki beszerzésre). A modulban legyen lehetőség a példányok kötészet (állományvédelmi), illetve digitalizálási „megrendelésének” kezelésére.

A bibliográfiai tétel, illetve a példány státusa (pl. bibliográfiai tételnél: deziderátum, megrendelve, reklamációs alatt, feldolgozás alatt, feldolgozva; példányoknál: kötészet, digitalizálás alatt, nincs a helyén, elvesztett, törlendő) egységesen jelenjen meg minden modulban. A státus alapján legyen lehetőség a példányok leválogatására, listázására.

A modul kiemelt adattartalmához, rekordjaihoz lehessen fájlkat csatolni (pl. szkennelt számla stb.), melyek létezéséről a rendszer ikon formájában adjon jelzést a felhasználónak, és tegye lehetővé a csatolt fájlkat megnyitását a felhasználó munkaeszközén előre telepített és asszociált kezelő szoftverrel.

Legyen lehetőség különböző jegyzékek (fájlba vagy papírra) nyomtatására. Ilyenek lehetnek például: gyarapodási jegyzék az új szerzeményekről (konfigurálható tartalommal), állomány-ellenőrzés során az RFID vagy vonalkód alapján hiányzóknak mutakozó példányok adatairól; állományapasztlás esetén a kijelölt példányok adataiból törlési jegyzék (konfigurálható tartalommal) stb.

3.1.2 Időszaki kiadványok kezelése (PER)

A modul logikailag az AOU almodulja, amely legyen képes támogatni a következő főbb funkciókat, mint az időszaki kiadványok megrendelése, előfizetése, érkeztetése, reklamálása, kollacionálása (kötészet egységekre rendezése), kötetelése, az elektronikus kiadványok kezelése, az időszaki kiadványok részletes állomány-nyilvántartása.

Itt csak azokat az elvárásokat vesszük számba, amelyek az AOU modulban leírtakon túl, speciálisan az időszaki kiadványok kezelésére vonatkoznak.

Az időszaki kiadványok rendelésénél legyen lehetőség előfizetés indítására, valamint új rendelési tétel készítése nélküli megújításukra. Az előfizetésekhez kapcsolódó rendelési tételben legyen lehetőség a megrendelt időszaki kiadvány adataiban bekövetkező változások nyomom követésére (pl. lényeges változások a bibliográfiai adatokban, a megjelenés periódicitásában, az egy évfolyamhoz tartozó részegységek számában). Az előfizetés időtartama legyen beállítható. Az előfizetés legyen kiterjeszthető akár több évfolyamra is, szükség esetén a költségek megosztásával.

Legyen lehetőség egyedi számok, részegységek megrendelésére is, akár visszamenőlegesen is, egyenként vagy több részegységre, évfolyamra vonatkozóan. A visszamenőlegesen megrendelt és beérkezett számok beilleszthetők legyenek az adott évfolyamokhoz tartozó példányadatokba, a számonkénti érkeztetés nélkül is.

Az időszaki kiadványok előfizetésének elősegítése érdekében legyen lehetőség konfigurálható módon, akár fiókkönyvtárra leszállítva, szállítónként csoportosítva listák nyomtatására.

Az elektronikus folyóiratok esetében összeköttetés szükséges az elektronikus forrásmenedzsmenttel (ESM) úgy, hogy az előfizetés pénzügyi nyilvántartása a PER modulban történjen. Adatbázis-előfizetés esetében legyen lehetőség rekordok tömeges betöltésére, majd törlésére. Az elektronikus forrásokkal, adatbázisokkal kapcsolatban legyen lehetőség az ideiglenes gyarapításra, a hozzáférés-vásárlás, licencek számlakezelésére, azaz az előfizetések kezelésére a részegységek érkeztetése és állományba vétele nélkül is.

Egy rendelési tételhez lehessen több költséghelyet kapcsolni, és így a számlát megosztani az egyes költséghelyek között vagy akár könyvtárak között. Egy rendelési tételhez lehessen leíróhelyet beállítani a több példányos megrendelések esetében.

Érkeztetési sémák, „kardexlapok” hozhatók létre a beállított periódicitásnak megfelelően. A rendszer figyelje a részegységek várható érkeztetését. Figyelje a be nem érkeztetett részegységeket, a reklamálási szabályzat beállításainak megfelelően figyelmeztessen a reklamáció szükségességére. Legyen lehetőség listákat összehállítani a be nem érkeztetett számokról, és a reklamációt elektronikusan is el lehessen küldeni a szállító adatai között megadott e-mail-címre. Követelmény, hogy a rendszer legyen képes érkeztetni és kezelni a szokásostól eltérő részegységeket (összevont számok, összevont évfolyamok, átmenő évfolyamok, költszszámok, rendszertelenül megjelenő számok).

Legyen képes kezelni ugyanazon időszaki kiadványnak egyidejűleg különböző forrásból beszerzett példányaikat.

Legyen képes az érkeztetett részegységek állományadatait összevonní egyetlen példányrekordba: képes az összevonásnak megfelelően megjeleníteni az állományadatokat minden modulban, beleértve katalógust is. Az összevont évfolyamot a megjelenítésnél képes kötészeti egységekre, majd számokra bontani.

A modulban definiálhatók és módosíthatók legyenek a kötészeti egységek. Legyen biztosítva az egységekhez tartozó kötészeti utasítások rögzítése. Az évfolyamok és a kötészeti egységek nem szükségszerűen fedik egymást (egy évfolyamból több kötészeti egység is lehet, több évfolyam összevonható egy kötészeti egységbe). Szükség esetén több időszaki kiadvány számait (általában egymással összefüggő címeteket vagy társlapokat) is tudjon egy kötészeti egységként kezelni. Legyen képes a kötészeti folyamatok támogatására, mint például a

példányadatok kötészeti egységenkénti átalakítására, és ehhez kapcsolódóan az RFID vagy vonalkód kezelésére. Legyen lehetőség kötészeti listák összeállítására, kezelésére.

A modul segítse az időszaki kiadványok apaszítását, az állományból kivonandó ttelekről készíthető listák segítségével, adjon lehetőséget a kivont címek, kötetek, részegységek állomány- és példányadatainak automatikus törlésére. Az állományból kivont folyóiratok adataiból közzétetsi listák, főispéldány-jegyzékek automatikus elkészítésére is adjon megoldást.

Az időszaki kiadványok használatáról a statisztikai modul (STA) segítségével, megadott szempontok szerinti (pl. kölcsönözhető időszaki kiadványok esetében a kölcsönzések száma szerinti) statisztikai adatok legyenek kinyerhetők, s ezekről elemzések, jelentések készítése legyen biztosítva.

Az időszaki kiadványok adatai legyenek lekérdezhetők különböző szempontok szerint, mint például a beszerzés típusai, a kiadók/szállítók, a költségkeretek. Lekérdezhető legyen az egyes lapokhoz tartozó reklamálások száma, adott időintervallumban. A kapcsolódó riportok futtatása akár központi, akár könyvtári vagy több könyvtárat magába foglaló módon is indítható legyen. A modul biztosítsa az időszaki kiadványok állományadatainak a leíróhelykód alapján történő automatikus hozzáillesztését a közös katalógusban szereplő bibliográfiai rekordhoz.

3.1.3 Raktár- és állomány-ellenőrzés (WHM)

A komponens támogatásával elvégzendő feladat: a könyvtári állomány-nyilvántartásban szereplő példányok meglétének ellenőrzése. A komponensnek tehát az állomány-ellenőrzés munkafolyamatait kell biztosítania, automatizálnia. A gépestített állomány-ellenőrzés megvalósításának feltétele, hogy a példányokban legyen egyedi vonalkód vagy RFID-címke, és a kódok szerepeljenek a katalógusban is. Legyen lehetőség az ellenőrzés során a példányok azonosító adatainak tömeges beolvasására vonalkód-gyűjtővel vagy RFID-leolvasóval, majd az azonosított tömeges betöltésére a létrehozott fájlból, továbbá az adatok tömeges ellenőrzésére a kiválasztott dokumentumhalmazra vonatkozóan (adott leíróhely vagy dokumentumtípus). Emellett legyen lehetőség az állomány példányonkénti beolvasására is, és ezzel a meglévő példányok azonosító adatai alapján az adatok ellenőrzésére leíróhelyek, állományegységek szerint.

A beolvasás után a példányok és az elhelyezés adatainak összevetésével automatikusan készüljön hibalista a nem a megfelelő a raktári helyhez vagy jelzettartományba tartozó dokumentumokról. A hibalista adattartalma legyen konfigurálható. Jelezze a beolvasás során megtalált, korábban már törölt példányaikat.

Legyen lehetőség a hiányzó példányok adatainak külön listába gyűjtésére. A hiánylista adattartalma legyen konfigurálható, összeállítás után szerkeszthető, nyomtatható és exportálható, a hiánylistából lehessen törlni jegyzéket készíteni.

RFID alkalmazása esetén, külső leolvasóegység segítségével legyen lehetőség az elveszett (a helyén nem talált) példány mekeresésére azonosító adata alapján.

Legyen beállítható, hogy a raktár- és állomány-ellenőrzés során a rendszer ne kezelje automatikusan hiányként a helyükön nem található példányaikat, hanem legyen képes követni a példányok státuszváltozásait, hozzáférhetőségük végleges vagy átmeneti korlátozását (pl. törölt, kötészetben lévő, kikötésőnzött, elkészített példányok). A példánystátusok és hozzáférhetőségi korlátozások legyenek konfigurálhatók az állomány-ellenőrzések során, majd a beállítások törölhetők.

A WHM komponens szoros kapcsolatban kell, hogy legyen a PRG komponenssel. Az összegyűjtött adatok alapján a példányszinten legyen látható az állomány-ellenőrzés időpontja, a feladatot végző személy kódja – ezeket adja át a példány-nyilvántartást biztosító

szoftverkomponensnek, az állomány- és vagyonylivántartásnak. A raktárellenőrző program összesítse a hiányzó dokumentumok mennyiségét (darabszámát) és értékét.

Az ellenőrző program képes legyen kezelni az időszaki kiadványokat, azaz azt, hogy egy könyvtári egység több részegységből állhat.

Az állomány-ellenőrző programhoz kapcsolódjon többszempontú lekérdezést lehetővé tévő keresőprogram, amely segíti az ellenőrzésre kijelölt állományrész kiválasztását (pl. az állományba vételi dátumra keresés kezdő és záró dátum alapján; elhelyezés, raktári hely kiválasztása listából; keresés adott dokumentumtípusra, adott jelzettállományra).

Legyen lehetőség mobil eszközzel a raktárakban elhelyezett dokumentumok és az adatbázisban (katalógusban) feldolgozott állomány adatainak összevetésére, behasonlítására.

3.1.4 Állomány- és vagyonylivántartás (PRG)

A komponensnek biztosítania kell a teljes könyvtári állomány leltári nyilvántartását, valamint a könyvtári állományból a nemzeti vagyoni körébe tartozó kulturális javak vagyonylivántartását a könyvtár könyvtelési (mérleg)nyilvántartásának megfelelő formában. A komponensnek szoros kapcsolatban kell lennie az AOU, PER, CCQ, CAT komponensekkel. Az **állomány-nyilvántartásnak** a hatályos magyar jogszabály (3/1975. KM-PM együttes rendelet) szerint hitelesített, okmánszerű leltári nyilvántartásnak kell lennie, amely elsősorban elektronikus formában valószínű meg. Tartalma: időszoros kimutatás arról, hogy mely dokumentumot, mikor, melyik szállítótól vagy más intézménytől, magánszemélytől stb., milyen gyarapítási módon (vétel, csere, ajándék, kötelesepéldány stb.), mennyiért szerzett be a könyvtár. A leltári nyilvántartásnak ki kell tudni mutatnia az állomány összetételét és a könyvtári egységek darabszámát. Az állomány-nyilvántartás (leltári nyilvántartás) a könyvtár teljes állományáról, minden gyűjteményéről vezetendő.

Az állomány-nyilvántartáshoz szükséges adatokat a könyvtári dokumentumokról a gyarapítási (AOU), illetve a időszakikiadvány-kezelő (PER) modulban, valamint a katalógizálási modulban (CCQ) rögzítjük. Követelmény a gyarapításkor rögzített adatok megőrzése a gyarapítási tétel lezárása után. A leltári adatsorral bizonylatot szükséges előállítani, amelyet hitelesítve kell megőrizni akár adatbázisban, akár más, elektronikus formában. A leltári nyilvántartás gyarapodásáról meghatározott időszakonként (pl. minden év végén az év első és utolsó napja közötti időszakról) nyomtatott jegyzéket („leltárkönyvet”) kell előállítani.

A gyarapítási modulban és az állomány-nyilvántartásban legyen elkülöníthető és külön-külön kezelhető a dokumentumok vételára és ún. becsértéke. A vételár a vásárlás útján beszerzett dokumentumokkal kapcsolatos, amelyekhez valódi szállítói számla tartozik. A becsérték az olyan gyarapítási módokhoz tartozik, amelyek mögött nincs pénzmozgás (kiadványcsere, ajándék, kötelesepéldány). A kiadvány becsült értéke az ezen az úton bekerült dokumentum esetében lehet a ranyomatott kereskedelmi ár, vagy meghatározásának alapja lehet a dokumentum antikvartorgalmi értéke vagy hasonló dokumentum aukciókon elért ára. A leltári nyilvántartásban külön rovatban kell nyilvántartani a vételárakat és a becsértékeket.

A gyarapítási modulban és az állomány-nyilvántartásban legyen lehetőség a számlán szereplő bruttó összeg szükség szerinti megbontására: nettó vételár és ÁFA, illetve szállítási költségek (csomagolási és/vagy postaköltség).

A hatályos magyar jogszabályok (2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyontól, 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról, 4/2013. Korm. rendelet az államháztartás számviteliéről) előírják, hogy az állami és helyi önkormányzati fenntartású közgyűjtemények (köztük a könyvtárak) saját gyűjteményében nyilvántartott kulturális javak a nemzeti vagyoni tartoznak. Nemzeti vagyonként a könyvtári állományba tartozó muzeális könyvtári dokumentumokat kell nyilvántartani (az OSZK esetében az archivált kötelesepéldányokat is).

A **nemzeti vagyoni** körébe tartozó állományrészekről olyan nyilvántartást kell vezetni, amely megfelel a számviteli előírások szerint készített mérleg részletező analitikus nyilvántartásának. A könyvtár szakmai nyilvántartása (az állomány leltári nyilvántartása) akkor minősíthető számviteli részletező nyilvántartásnak is, ha adatai tartalmazzák a fent említett kormányrendelet szerinti kötelező adatokat. A nemzeti vagyoni körébe tartozó tételeket azonban meg kell különböztetni a könyvtári állomány nyilvántartásában, ezért olyan csoportképző kódokat, illetve azonosítókat kell kialakítani a leltári nyilvántartásban, amelyek alapján a nemzeti vagyoni tételei elkülöníthetők a többi tételtől.

A csoportképző kódokat vagy azonosítókat célszerű a gyarapítási adatok között a rendelési tételben, vagy a példányrekordban elhelyezni, de akárhol lesz a helye, bele kell kerülniük az állomány-nyilvántartásba. A kódok vagy azonosítók alapján a megjelölt tételeket kereshetővé is kell tenni, és biztosítani kell a statisztikájában való elkülönített megjelenítésüket is.

Az állomány-nyilvántartó eszközben/adatbázisban nemcsak a gyarapítás és a katalógizálás során rögzített adatoknak kell szerepelniük, hanem a nyilvántartásnak később keletkező adatok felvételét is biztosítania kell. Ilyen adatokat kell utólag az egyes tételekhez bevezetni akkor, ha pl. az állományból kivonásra kerültek, más gyűjteményrészben kaptak elhelyezést, új raktári jelzettel kaptak, az állomány-ellenőrzésben érintettek voltak stb. A nemzeti vagyoni kapcsolatokban szükséges a mérlegnyilvántartás követelményei szerint a könyvtári dokumentumon végzett állományvédelmi beavatkozások (pl. restaurálás, kötésmunkák stb.) értékét is nyilvántartani. Mindezek miatt az állomány-nyilvántartó eszköz/adatbázist az arra jogosult könyvtárosnak szerkesztenie szükséges.

Az állomány-nyilvántartást minden OKP-tagkönyvtár külön-külön vezeti.

3.1.5 Könyvtár-adminisztráció (LMA)

Az LMA komponens mindazon funkciók összessége, amelyek a könyvtári adminisztrációt biztosítják. Azok a technikai funkciók is ide tartoznak, amelyek lehetővé teszik a könyvtárak egyedi kezelési módjának beállítását az OKP-n belül.

Az LMA komponens az OKP tagkönyvtárainak adminisztrációs felülete. Az alapadatokon kívül itt lehet rögzíteni az adott könyvtár szervezeti felépítését és meghatározni a könyvtár működésének egyes szabályait (policy), és kezelni a különböző jogosultságokat.

A komponens szoros kapcsolatban van a CAD, UAD, USM komponensekkel.

Fontos követelmény, hogy a rendszer biztonságosan széles körű konfigurálási, paraméterezési lehetőséget a különböző szoftverkomponensek (modulok) által kezelt munkafolyamatokhoz, szolgáltatásokhoz, felhasználói felületekhez. Az egyes komponensekkel kapcsolatos konfigurálási elvárásainkat a megfelelő komponensről összeállított követelményjegyzék tartalmazza.

A könyvtár szervezeti felépítését pontosan tükrözni kell ahhoz, hogy kifinomult jogosultsági rendszert lehessen alkalmazni. A könyvtár szervezeti hierarchiáját lehessen karbantartani. A hierarchia egy részét a CAD modulban is nyitván kell tartani: a könyvtárközi kölcsönzési szolgáltatások (ODR-rendszer) működteletése érdekében az összetettebb felépítésű könyvtárak nyilvántartása legalább négy szintű legyen. A több telephellyel, főkönyvtárral rendelkező könyvtárak esetében minden szolgáltatási hely szerepeljen a saját adataival (pl. nyitvatartási idő).

Az LMA komponens kezeli a felhasználók jogosultságait. A jogosultságok legyenek hierarchikusak, azaz magasabb szintű jogosultsággal elvegezhetők az alacsonyabb szintű jogosultságokhoz kötött tevékenységek. A rendszerbe épített jogosultsági szinteken kívül lehessen központilag, illetve könyvtáranként újabb jogosultságokat definiálni és kiosztani. A felhasználóknak minden tevékenységhez lehessen jogosultságot adni. Lehessen szerporköröket létrehozni: az egyes jogosultságok összefoghatók legyenek az egyes felhasználói

munkaköröknek megfelelően, és egyben is kiutalhatók legyenek a felhasználóknak. Az egyes felhasználói jogosultságokat lehessen korlátozni a könyvtár szervezeti hierarchiájának megfelelően (pl. csak bizonyos szolgáltatási helyeken kölcsönözhet), vagy bizonyos munkafolyamatokon belül (pl. a katalogizáláskor külön jogosultsága van a formai, illetve a tárgyi feltárást végzőknek, amellyel a rekordban csak meghatározott mezőket szerkeszthetnek). A felhasználói azonosítók a könyvtár azonosítójával együtt legyenek egyediék.

3.2 Felhasználók (könyvtári – felhasználói szintű modulok)

3.2.1 Kölcsönzés (CIR)

A könyvtári dokumentumok kölcsönzését és a kölcsönzési szolgáltatással kapcsolatos adminisztrációt biztosító funkciók összessége. A komponens jellemzően könyvtár-szintű, azaz az OKP tagkönyvtárai külön-külön használhatják. Kapcsolódik központi komponensekhez, mint pl. a felhasználók központi autentikációs rendszere (USM), közös katalógus (CAT). A komponens támogatja az adott könyvtár összes, kölcsönzéssel kapcsolatos feladatát. Kapcsolódik az LMA, UAD, USS, CLC és a PAY komponenshez.

A kölcsönzési tranzakciókhoz szükséges összes munkafolyamat legyen felvehető. Konfigurálható legyen a könyvtárosok jogosultságainak kiosztása, és ennek alapján beállíthatók a könyvtárosok által használt munkafolyamatok, elvégezhető műveletek. A jogosultságok rendszere legyen sokrétű és többszintű: az egyes könyvtárak és könyvtári struktúrák illetékes szervezeti egységeihez köve (főkönyvtárak, szolgáltatási helyek) kioszthatók.

Megfelelő jogosultsággal határozhatók meg a kölcsönzési/dokumentumforgalmazási szabályok, az olvasókatégoriák és a velük kapcsolatos jogosultságok, a kölcsönzéssel kapcsolatos beállítások: a kölcsönözhető dokumentumok száma, kölcsönzési idő, hosszabbítás, a késedelmes visszahozatal szankcionálása (felszólítások, késedelmi díj, jogi lépések), előjegyzések, a nyitva-ill. zárvatartási idők karbantartása.

Legyen konfigurálható az olvasói kategóriák létrehozása: pl. a beiratkozás könyvtára és/vagy könyvtári részegysége, a könyvtár/könyvtári részegység a kölcsönzési tranzakciókra vonatkozóan, az olvasó típusa, jogosultsága, a dokumentumtípus a kölcsönzési tranzakcióra vonatkozóan, az egyidejűleg kölcsönözhető/előjegyezhető dokumentumok maximális száma, pénzügyek stb. A kölcsönzési/előjegyzési limiteket a rendszer automatikusan figyelje, és ne engedélyezze a limitek túllépését.

Az olvasó azonosítása legyen többszintű. Legyen lehetőség országos autentikációs rendszerekhez csatlakozni. Legyen lehetőség az OKP rendszerben konfigurálástól függően az egész OKP rendszerre vonatkozó olvasói regisztrálásra, amely lehetővé teszi az olvasó számára jogosultsága szerint a több könyvtárba való belépést azonos felhasználó névvel. A központi felhasználói autentikációs rendszer rendelkezjen egyedi, nem módosítható azonosítót az olvasóhoz, és ennek segítségével regisztrálhatók az olvasói adatok az egyes könyvtárakban. Az olvasó adatokat arra jogosult könyvtáros módosíthatja. Az olvasói adatok törlesztése csak ellenőrzés után, bizonyos feltételekkel kerülhessen sor (ne lehessen törölni, ha az olvasónak kölcsönzése, előjegyzése, letiltása vagy pénztartozása van). A törlés csak az adott könyvtárra vonatkozóan lehetséges, a központi nyilvántartásban az olvasó ott regisztrált adatai és azonosítója megmarad. Onnan csak akkor törölhető, ha egyetlen könyvtárban sem tartozik hozzá kölcsönzött dokumentum, és meghatározott ideig (x év) nem vette igénybe egyetlen könyvtár szolgáltatását sem.

Legyen lehetőség az olvasónál jóálló megadására és törlesztésre, a jóálló adatainak nyilvántartására. (Jóálló: önálló keresettel nem rendelkező olvasók – jellemzően gyermekolvasók és iskolás korú, vagy felsőoktatásban nappali tagozaton tanulók – akik helyett a jóálló anyagi felelősséget vállal.)

Legyen lehetőség a kölcsönzési igényvel jelkenző intézmények adatainak központi kezelésére.

A jogosult könyvtáros legyen képes megjelteni az olvasó kölcsönzési tranzakcióit, esetleges tartozásait könyvtáranként és könyvtári egységeként (szolgáltató helyként) is. A rendszer vegye figyelembe a beiratkozás érvényességét kiadásnál/kölcsönzésnél, előjegyzésnél, a kölcsönzési idő meghosszabbításánál. Az arra jogosult könyvtárosnak legyen lehetősége a kölcsönzéskor és visszavételkor a rendszer által adott kölcsönzési határidő, illetve visszavételi dátum módosítására.

A rendszer legyen képes a kiadás/kikölcsönzés, illetve visszavétel adminisztrációjára, a beállított feltételeknek megfelelően a kölcsönzés meghosszabbítására, kölcsönzésben lévő példány előjegyzésére. Legyen konfigurálható az előjegyzés, illetve dokumentum-előkészítés munkafolyamataival kapcsolatos beállítás, legyen lehetőség példányra vagy műre (cíltre) előjegyzést tenni. Az előjegyzéssel kapcsolatban legyen lehetőség megadni az előjegyzés érvényességi idejét, az átvétel helyét, a használat módját (kölcsönzés, olvasótermi használat). Legyen lehetőség – könyvtárosi jogosultságtól függően – a kölcsönzés folyamatában is a példányadatok felvitelére, illetve módosítására.

A kiadás/visszavétel a példány vonalkódjának vagy RFID kódjának beolvasásával történjen, de legyen lehetőség a szükséges adatok kézi bevitelére is. Visszavételkor legyen lehetőség visszavételi bizonylat nyomtatására vagy e-mailben való elküldésére.

A rendszer a beállításoknak megfelelően a késedelmes visszahozatalkor számitson fel késedelmi díjat, figyelembe véve az adott könyvtár vagy szolgáltató hely nyilvántartási idejét. A rendszer legyen képes kezelni az elveszett könyvvél kapcsolatos tranzakciókat.

A könyvtáros tudja elvégezni az olvasó tartozásaival (törlés, az összeg módosítása, a befizetés regisztrációja, a részletfizetés kezelése stb.) kapcsolatos műveleteket. Tudja kezelni az olvasókkal összefüggő letiltásokat.

Legyenek konfigurálható az olvasókhoz kapcsolódó értesítések (felszólítások, előjegyzések stb.). Legyen konfigurálható a felszólítandó olvasók legyűjtése, felszólítások generálása, a levél kiküldésének módja.

A kölcsönzési komponenssel kapcsolatos alapvető követelmény a példányadatok kezelése, a példány státusok követése (kikölcsönözve, előjegyezve, nem hosszabbítható stb.).

A rendszer tegye lehetővé az olvasók számára bizonyos kölcsönzési tevékenységek önkiszolgáló elvégzését (kiadás, hosszabbítás, előjegyzés, raktári kérdés indítása). Az online bejelentkezett olvasónak legyen lehetősége olvasói fiókját megtekinteni (pl. aktuális kölcsönzési adatok, függőben lévő előjegyzések, tartozások stb.) (Lásd még USS komponens.) A szoftverkomponens segítségével regisztrálható a dokumentumok könyvtáron belüli mozgatalása is: dokumentumforgalmazás a raktár és az olvasóterem között, továbbá az ún. belső kölcsönzés (raktári példányok kikérése a könyvtárosok munkaszobáiba). Az olvasótermi kölcsönzés a valódi kölcsönzéshez hasonlóan jelenjen meg az olvasó kölcsönzési listájában.

Legyen lehetőség a kölcsönzési politikában definiáltaknak megfelelően az olvasóra kiróható díjak meghatározására (beiratkozási díj, előjegyzési díj, késedelmi díj, elvesztett dokumentum térítése, postaköltség, elvesztett és érvényes olvasójegy pótlásának költsége stb.). A díjakról a rendszer készítsen bizonylatot az olvasó, illetve a könyvelés számára.

Legyen lehetőség a kölcsönzési adatok sok szempontú lekérdezésére, és a kölcsönzéssel, dokumentumhasználattal kapcsolatos statisztikák és elemzések összeállítására. A kölcsönzési tranzakciókkal kapcsolatos lekérdezések konfigurálhatók legyenek.

A modulai kapcsolatos fontosabb speciális OSZK-igények:

- Legyen konfigurálható, hogy egy felhasználó, jogosultsági besorolása szerint és dokumentumtípusonként egyszerre, vagy adott időintervallum alatt hány kölcsönzési kértést indíthat. Raktári kérés leadásakor a rendszer kezelni tudja, hogy egy adott időintervallumban egy (a jelenlegi kategóriák szerint) A, B, C, D jelű olvasójegyvel rendelkező olvasó hány kérést adhasson le.
- A modul kapcsolataba lehessen hozni a könyvtár beléptető rendszerével. A modul küldjön jelezést a beléptető rendszernek, hogy az olvasó mindaddig ne távozhasson, amíg dokumentum van ráterhelve. A modul küldjön jelezést a beléptető rendszernek, hogy a dolgozó engedéllyel viszi ki a könyvet az épületről. A modul és a beléptető jelezzen, ha lejárt engedélyű dokumentummal haladnának át a kapun.
- A rendszer tudja kezelni, hogy az olvasó rendelkezhet dokumentum-féltetéssel. Különböztesse meg, hogy az olvasónál napi kikérésre, vagy féltetélen van a dokumentum. Ha féltetélen, akkor a kapuk engedjék át. A rendszer tudja kezelni, hogy egy felhasználónak egyszerre lehet többféle dokumentumtípusból napi felkérése (raktárból kikérése), több helyen (beleértve a Különgyűjteményeket is) féltetéle, valamint az OSZK épületében lévő Könyvtáruddományi Szakkönyvtárban kölcsönzése. A rendszer tudja kezelni, hogy többféle dokumentumtípus tehető felre.

3.2.2 Felhasználó menedzsment (USM)

A teljes OKP minden szintű felhasználójának általános regisztrációs és közös, központi jogosultságainak kezelésével foglalkozó funkciók. A felhasználók központi azonosító rendszere legyen kapcsolatban más azonosító rendszerekkel (pl. EDUID, középiskolások adatait tartalmazó NIF-föderáció), és az ott szereplő személyi adatokat használja fel az olvasók/használok azonosítására és hiteles nyilvántartására.

3.2.3 Felhasználó adminisztráció (UAD)

A rendszerben érintett felhasználók (olvasók és a személyzet tagjai mint olvasók) könyvtársszintű regisztrációjával, könyvtársszintű jogosultságaik kezelésével, könyvtári kapcsolataikkal, kölcsönzési és szolgáltatási díjak aktuális állapotának kezelésével kapcsolatos funkciók összessége. Szoros kapcsolatban kell lennie a Kölcsönzés (CIR) és a Könyvtár-adminisztráció (LMA) modulokkal.

3.2.4 Felhasználói önkiszolgálás (USS)

A komponens az olvasók által véggezhető műveletek definiálására és megvalósítására vonatkozó rendszerelemeket tartalmazza. Elsősorban a távoli használok számára nyújt kényelmi szolgáltatásokat.

Elvárás, hogy legyen lehetőség az olvasók számára az online regisztrációra. A bejelentkezett olvasó saját olvasói felületet érjen el, amelyen személyre szabott szolgáltatásokat kaphat. Az olvasói felületen legyen lehetőség egyéni beállításokra és a beállítások megőrzésére.

Az olvasói felületen, felhasználói fiókban legyen lehetőség az olvasóknak a hozzájuk kapcsolódó aktuális adatokhoz hozzáférni (személyes nyilvántartási adatok, jelszó, elérhetőségek).

Az olvasói felületen igénybe vehető szolgáltatások a regisztrált és bejelentkezett olvasók számára: a könyvtári tagság online meghosszabbítása, a kölcsönzésével kapcsolatos adatok megtekintése, a kölcsönzési határidő meghosszabbítása, dokumentumigénylés (raktári kérés, könyvtárközi kérés, beszerzési javaslat), előjegyzések rögzítése kölcsönzésben lévő dokumentumokra, olvasótermi féltetélet igénylése; e-könyv kölcsönzése; különböző szolgáltatások megrendelése (pl. másolatkérés, témafigyelés, SDI, RSS feed), a beiratkozási díj és a szolgáltatások díjának online fizetése stb. Az olvasónak legyen lehetősége az általa igénybe vett szolgáltatásokhoz kapcsolódó archiv adatok optimalizált lekérdezésére és exportálására (pl. adott időszakban regisztrált módon használatba vett dokumentumok, adott időszak pénzmozgásai).

Legyen lehetősége saját könyvtár (virtuális könyvespolc) létrehozására, ahol kezelheti olvasmánylistáját, megoszthatja másokkal (pl. közösségi oldalakon), exportálhatja. A saját könyvtárba mentheti a keresés eredményeként kapott találati listákat, elküldheti azokat e-mailben, fájlbba nyomtathatja, a keresési stratégiát (keresőkérdeket) megőrizheti, módosíthatja. A kereséstörténet legyen tárolható, és onnan a korábbi keresések kiválaszthatók és megtekinthetők legyenek. Az olvasónak legyen lehetősége címkézésre, címkek hozzáadására, elárolítására, keresésre a címkelistában. Tudja a találatokat kedvencek jelölni, ezeket tárolni és visszakeresni.

Az olvasói felületen legyen lehetőség végfelhasználói jóváhagyáshoz kötött szolgáltatások, pl. hírlevél megrendelésre.

Az olvasói felület nyújtson lehetőséget a könyvtár és az olvasó közötti kommunikációra (e-mail vagy chat), illetve az olvasó számára biztosítson kommunikációs lehetőséget egyéb rendszerekkel (felső- és közoktatási rendszerek, e-kormányzati keretrendszerek stb.).

3.2.5 Ügyfélkapcsolat és kommunikáció (CLC)

A CLC komponens olyan funkciók együttese, amelyek biztosítják a végfelhasználók (olvasók) és a rendszer szakmai felhasználói (könyvtárosok) közötti kommunikáció minden elemét. A kapcsolattartás és a kommunikáció elemei, formái legyenek konfigurálhatók. A kommunikációs elemek elsősorban elektronikus kapcsolattartásra alkalmas formák.

A kapcsolatfelvétellel és kapcsolattartás érdekében az olvasók autentikációjánál szükséges az adataik kiegészítése a kommunikációhoz szükséges elemekkel, pl. telefonszám, e-mail-cím. Az olvasók adatai között szükséges rögzíteni a kommunikáció nyelvét is. A kommunikációs felületet úgy kell kialakítani, hogy az olvasó bejelentkezésekor a nyelvi beállításnak megfelelően magyar vagy angol felület jelenjen meg. A nyelv kiválasztása akkor is legyen a beállításnak megfelelő, ha a könyvtáros kezdeményezi a kapcsolatfelvételt. A rendszer adjon lehetőséget más nyelvű felület és kommunikációs eszközök kialakítására is.

A kommunikáció fontos eleme a felhasználói visszajelzések kezelése. A szolgáltatásokkal kapcsolatos felhasználói visszajelzések, kérdések és kérések, illetve a rájuk adott válaszok nyilvántarthatók legyenek.

A kommunikációs formák között az e-mail legyen alapértelmezett, de az olvasó választhasson, hogy melyiket tekinti kiutított üzenetküldési módnak: e-mail, sms, . Az olvasóknak küldött üzenetek legyenek naplózva, a naplót a könyvtárosok tudják kezelni.

Legyenek feltétlenül kimenő üzenetek, amelyeket az olvasó nem tud lemondani, és legyenek az olvasó által kérhető (vagy leítható) üzenetek is (pl. az új beszerzések listája). Az olvasóknak küldött üzenetek időzítése és szövege könyvtárunként, a feladó neve és e-mail-címe kölcsönzési helyenként külön megadható legyen.

A rendszer bizonyos esetekben automatikusan küldjön értesítést az olvasónak, pl. figyelmeztető e-mailt az olvasójegyek lejártá előtt, a kölcsönzött dokumentumok kölcsönzési határidejének

lejárta előtt; felszólító e-mail a kölcsönzési idő lejárta után, ha a kölcsönzött dokumentumot az olvasó nem hozta vissza.

Lehessen körlevelet vagy hírlevelet küldeni, amelyekre az olvasóknak fel kell iratkozniuk. A körlevelek vagy hírlevelek témája lehet pl. értesítés a könyvtári rendezvényekről, a frissen beszerzett dokumentumokról stb. Hasonló szerepet tölthessenek be a hírsatomnak (RSS/Atom XML, HTML, e-mail formátumban).

Legyen chat-szolgáltatás („Ask a librarian” – online referenz-szolgáltatás). Az olvasó írhatoson üzenetet annak a könyvtárnak, amelyikbe be van iratkozva. A beérkező üzenetet az éppen online lévő (ügyeletes) könyvtáros válaszolja meg, illetve ő folytatja az üzenetváltást az olvasóval. Az üzenetváltások naplózva legyenek.

Az olvasó és a könyvtár közötti kapcsolattartást és információáramlást mobil eszközökön is biztosítani kell.

3.3 A könyvtárak és a központi szolgáltatások által is használt modulok

3.3.1 Statisztika (STA)

A STA komponens az OKP használatával, a könyvtár különböző szolgáltatásaival kapcsolatos statisztikai adatok létrehozására, összegyűjtésére, megjelenítésére, valamint a statisztikai adatok alapján jelentések, statisztikai elemzések készítésére szolgál. Követelmény, hogy a modul könyvtáranként elkülönítve működjön, de a közös katalógussal, az ODR-rendszer működésével (a könyvtárközi kölcsönzéssel) és egyéb központi szolgáltatásokkal kapcsolatos statisztikai adatok előállítására is alkalmas legyen.

A statisztikai komponensben is többféle felhasználói jogosultsági szint szükséges. Ebben a komponensben is legyen felhasználóbarát, grafikus felhasználói felület.

A statisztikai lekérdezések, kimutatás-definíciók konfigurálhatók és megőrizhetők legyenek úgy is, hogy az OKP tagkönyvtári felhasználhassák egymás statisztikai beállításait, kimutatásokhoz készített mintáit.

Legyen lehetőség egyszerűen definiálni időzített (nap/heti/havi) statisztikai kimutatások készítését. Ezeket a rendszert a meghatározott időpontokban hajtja végre, és az eredményt továbbítja a jogosult könyvtáros részére. Elvárás, hogy az ilyen statisztikai kimutatások létrehozásához ne legyen szükség programozói szakudásra, informatikusi segítségre, hanem azokat a rendszert adminisztráló könyvtáros maga tudja létrehozni és futtatni.

Bizonyos időben változó adatok pillanatnyi értékéről készítsen a rendszer a beállított időközönként (pl. naponta) mentést, hogy a trendek is vizsgálhatóvá váljanak. Legyen meghatározható a mentésbe bevont adatok köre. Az így gyűjtött adatok is lekérdezhetők legyenek.

Az előre beépített lekérdezéseken kívül legyen lehetőség alkalmi lekérdezések definiálására, szükség esetén a definíciók megőrzésére és későbbi, ismételt használatára.

A lekérdezett adatok legyenek kinyomathatók és elmenthetők (pdf és csv formátumban is). A statisztikai modul adatait exportálhatók legyenek táblázatkezelők (pl. MS Excel) formátumában is. A statisztikai komponens legyen képes grafikonok létrehozására a lekérdezett adatokból, a grafikonok exportálhatók legyenek irodai programokba. Legyen lehetőség konfigurálható tartalmú riportok, jelentések készítésére többféle, választható formátumban (csv, xls, docx, pdf).

A statisztika-készítés minden komponenssel kapcsolatban elvárás. Minden munkafolyamatra lehessen statisztikai lekérdezést definiálni. Legyen készíthető statisztika a gyarapítási adatokról, a beszerzett dokumentumokról sok szempont szerint, az állomány használatáról, a katalógus használatáról, a katalógusban található bibliográfiai és authority rekordok számáról (meghatározott szempontok és időintervallum szerint), a beíratkozott olvasókról, a kölcsönzéssel, könyvtárközi kölcsönzéssel kapcsolatos adatokról, tranzakciókról – szintén sok, beállítható szempont szerint, az elektronikus források használatáról költségelemzéssel, a digitális gyűjtemények használatáról, a távhasználatról stb.

3.3.2 Digitalizálás (DIG)

Az OSZK-ban jelentős digitalizálási tevékenység folyt az elmúlt években is, de az OKP kiépítésével egy időben fejlesztések történnek a digitalizálás területén is, aminek következtében jelentősen megnő a digitalizáló kapacitás.

A digitalizálás mint önálló modul nem azonosítható, azonban a folyamatba illeszkedés, valamint az egyes részekemekhez való kapcsolódása miatt fontosnak tartjuk kiemelni a lényeges összefüggéseket.

Az OKP-n belül elsősorban a AOU és CCQ modulok esetében szükség van arra, hogy megjelölhetők, kiválaszthatók legyenek azok a katalógus objektumok, amelyekkel szemben digitalizálási igény jelentik meg. Ez az igény lehet egyedi (a végfelhasználó által kért, esetleg fizetett szolgáltatásként) vagy csoportos (pl. bibliográfia alapon vagy a DRY keresés találatlistája szerint). Az OKP-tól elvárt, hogy a digitalizálásra így módon kijelölt katalógus objektumok állapotát az egyébként külső (nem OKP-s alkalmazással) történő folyamatkezelés során követni lehessen (pl. Digitalizálásra kijelölt, digitalizálás alatt, állományvédelem alatt stb.). A digitalizálási folyamat végén funkciókat kell biztosítani arra, hogy az elkészült digitális objektumokat össze lehessen kapcsolni a katalógus bejegyzésekkel.

A fentiek alapján a digitalizálás úgy kell megvalósuljon, hogy egy OKP-s folyamatban indul, majd egy technikai folyamat után vissza kell térni az OKP-s folyamatba, hogy a katalógusban elvégezhető legyenek a szükséges kapcsolati beállítások. Ez a folyamat akár könyvtárak között is lebonyolítható kell legyen.

A könyvtárak digitalizálási tervét az OKP-n belül egy egyszerű projektdefiniációs környezetben rögzíteni kell tudni, s ez lekérdezhető kell legyen az OKP összes könyvtára számára. Így tervezhető majd a jövőben akár kollaboratív digitalizálási projektek is.

3.3.3 Pénzügyek, bank (PAY)

A PAY komponens a hatályos magyar előírásoknak megfelelő olyan modul, amely különböző pénzügyi, banki műveletek nyilvántartását teszi lehetővé az OKP rendszeren belül, könyvtáranként, azon belül telephelyenként, szolgáltatási helyenként elkülönítve. Nem azonos a könyvtárak gazdálkodási-pénzügyi folyamatait kezelő rendszerrel, de legyen képes közvetlen kommunikációra a könyvtár vagy fenntartója pénzügyi-könyvelési rendszerével.

A komponensnek szoros kapcsolatban kell lennie elsősorban a CIR, USS és ILL komponensekkel (ld. az e modulokkal kapcsolatos követelményeket is), illetve a könyvtárak által működtetett, térítéses szolgáltatásokat nyújtó folyamatokkal.

Az aktuális technikai lehetőségek figyelembevételével a rendszer legyen képes a bankkártyás és online fizetés menedzselésére, a különböző fizetési technikák (EFER, PayPal, bankkártyás stb.) kezelésére, valamint támogatni a készpénzes fizetésekkel kapcsolatos tranzakciókat. Legyen képes az utalványokkal (pl. Erzsébet-utalvánnyal, a nemzeti központi könyvtárközi kölcsönzésnél IFLA voucherrel) való fizetés kezelésére.

A rendszer legyen képes kezelni a kapcsolódó pénzügyi rendszertől kapott jelzéseket (pl. felbemaradt tranzakciók, fedezet nélküli számlák, előzmény nélkül beérkezett összegek), és azokat továbbítani a jogosult felhasználók részére. A rendszer legyen képes a pénzügyi rendszerekkel szabványos API-n keresztül kapcsolódni és ezen keresztül adatot szolgáltatni és fogadni.

Alkalmasnak kell lennie bizonylatok készítésére. Legyen alkalmas a bizonylatok kibocsátására és elektronikus tárolására. Legyen képes tévesen kiállított bizonylatot sztomózni. Sablon alapján legyen képes a pénzügyi tranzakciókhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek elkészítésére és nyomtatására.

A pénzügyi rendszerek felé szabványos API kimenet legyen finoman beállítható.

3.3.4 Elektronikus források menedzsmentje (ESM)

A komponens olyan elektronikus források kezelését végzi, amelyekhez a könyvtár (vagy a könyvtárak csoportja) csak hozzáférési jogosultságot vásárol az előfizetéssel. Az előfizetés általában a gyarapítási költség-előirányzat terhére vagy szolgáltatás-vásárlásként valósul meg, de az előfizetett források nem kerülnek a könyvtár állományába. A modulnak úgy kell menedzselnie az elektronikus forrásokat, hogy a közösen előfizető könyvtárak között a licenccij, illetve a fizetett szolgáltatás jogszerűen megosztható legyen. A modulnak kapcsolatban kell lennie az egyes könyvtárak szintjén elkülönülő gyarapítási adatokkal (AQU, illetve PER).

A modul kezelje az elektronikus forrásokra vonatkozó licenccet akár központi szinten, akár több könyvtárra vonatkoztathatóan is. Működtesse a munkafolyamat-kezelő (WFL) modulnál leírtak alapján a szerződések lejáratára vonatkozó értesítéseket. A elektronikus forrásokat („tudásbázis”) úgy kell menedzselni könyvtáranként (vagy bizonyos könyvtárak csoportjában együtt), hogy a végfelhasználók (olvasók) számára a teljes szövegi tartalom elérése a releváns szolgáltatón keresztül biztosítva legyen. A modul tegye lehetővé a forrásokhoz, szolgáltatásokhoz tartozó felhasználói útmutatók, elérési adatok, szerződések, intézmények elérhetőségeit leíró adatok rögzítését, tárolását, módosítási és lekérdezési lehetőségeit.

A rendszer biztosítson eszközt az előfizetett forrásokat szolgáltatónak az adott „tudásbázist” érintő, folyamatosan zajló karbantartásairól, és frissítse ezen tartalommodosításokat automatikusan. A frissítés eredményéről küldjön konfigurálható értesítést az adott elektronikus forrást menedzselő könyvtárosnak.

A forrásokhoz, szolgáltatásokhoz, szolgáltatásokhoz tartozó elérési adatok, szerződések, felhasználói útmutatók minden előfizető könyvtár számára központi helyen tárolódnak, és megfelelő jogosultsággal elérhetők legyenek annak érdekében, hogy ezen fizetett szolgáltatásokat költségátértesítésként kezelni az OKP könyvtárai számára. Ezek az információk térjenek ki arra, hogy melyik szolgáltatónál milyen szolgáltatások, portfólió érhető el, milyen korlátozás (embargó) vonatkozik az egyes címek, részegységek vagy cikkek elérésére.

Az előfizetett források kezelésére minden könyvtárban álljon rendelkezésre konfigurálható könyvtárai felület. Az ESM modulban kezelt előfizetések nyilvántartása az adott könyvtár szintjén az AQU modulban valósuljon meg, úgy, hogy az AQU modul legyen képes újonnan kialakított vásárlási-előfizetési modelleket kezelni (pl. minikollekciók változtatható tartalommal, előre befizetett licenccij, licencc, szerződések nyilvántartása, kezelése). Egy-egy globális tudásbázis forrásaiból a könyvtár előfizetéseinek megfelelően lehessen aktiválva tenni az előfizetett címek elérését, aktualizálni a hozzájuk tartozó szolgáltatásokat. Legyen lehetőség a könyvtár így kialakított lokális forrásbázisához helyi szolgálatot, forrást, szolgáltatást hozzáadni vagy törölni, a portfólió egyes elemeit helyi információval kiegészíteni, az ingyenes forrásokat a választékba beilleszteni és karbantartani.

Az előfizetett elektronikus forrásokhoz tartozzon definiálható linkfeloldó, ami megadja az elérési címet cikke, folyóiratra, könyvre a jellemző adataik alapján. A Discovery felületen a könyvtár bejelentkezett olvasói a keresésük eredményénél el tudják érni a teljes szövegi dokumentumokat a linkfeloldó segítségével, a releváns szolgáltató megfelelő weboldalon.

Az elektronikus forrásadatokat menedzselő felülete adjon lehetőséget az elérhető folyóiratok, illetve könyvek betűrendes, szakterületenkénti, illetve szolgáltató szerinti, kereshető és böngészhető listáinak összeállítására, amelyekben a választékban bekevertetett változásokat is követni lehet. A tudásbázis alapján létrehozott e-folyóirat-listába (konfigurálhatóan) beilleszthető legyen a könyvtár nyomtatott folyóirat-állományának jegyzéke is.

3.4 Központi szolgáltatások (közös használt modulok)

3.4.1 Kereső, discovery (DRY)

A DRY komponens azon rendszerszolgáltatások együttese, amelyek lehetővé teszik a katalógusban, illetve szövegtartalomban való keresést. Olyan közös kereső, amely keres az OKP közös katalógusában és tetszés szerint beállítható egyéb katalógusokban, (külső) adatbázisokban, repozitóriumokban és teljes szövegi forrásokban. A keresés történhet a katalógusban kialakított gyűjteményekre, virtuális adatbázisokra szűkítve is. A rendszer támogatja a szemantikus weben való megjelenést mind szemantikus adatbázisban, mind pedig a katalógus HTML oldalain, ugyancsak támogatja a felszíni weben való megjelenést, azaz az internetes keresők számára indexelhető módon jeleníti meg a katalógusadatokat.

Az OKP rendszerben az egyes könyvtárai munkafolyamatoknak és funkcióknak megfelelően legyen konfigurálható és személyre szabható a keresési lehetőség. A Discovery rendszerben egyes könyvtárak és/vagy könyvtárcsoportok szerint lehessen keresési csoportokat kialakítani. Konfigurálható legyen az indexelés, azaz beállítható

- milyen indexek alapján kereshet a végfelhasználó a Discovery felületen, illetve a könyvtárai az OKP katalógus-felületén,
- a katalógus mely mezői, almezői alapján történjen az indexelés, és az indextel melyik indexbe kerüljön,
- egy mező, almező több indexbe és különböző szabályok alapján is bekerülhessen.

Legyen konfigurálható az indexelés módja: pl. a névelő főjellembe vétele bizonyos mezőknél, más mezőknél pedig figyelmen kívül hagyása; stoplista alkalmazása nyelvenként (az indexelésből kihagyandó karakterek szótára); kis és nagy betűk, ékezetes betűk kezelése stb.

Bizonyos ismérvek alapján egyes mezőkből lehessen virtuális mezőket létrehozni és ezek szerint indexelni.

A kereső biztosítsa a sokféle szempont szerinti keresést, illetve keresési lehetőségeket: böngészés – egyszerű keresés – összetett keresés (hozzáadható keresőmezőkkel) – kulcsszavas keresés – parancsnyelvi (CCL) keresés – teljes szövegi keresés. Biztosítson gyorskeresést is, azaz egymazós szöveges keresést a bibliográfiai rekord összes mezőjében.

A keresőkérdés összeállításakor legyen lehetőség a Boole-operátorok használatára. A keresőkérdés beírása során a rendszer lehetőség szerint jelenítsen meg autocomplete javaslatokat, biztosítson index alapján történő szövegkiegészítést. A keresőkérdést lehessen URL-ben is előállítani. A DRY komponensben is legyen lehetőség virtuális billentyűzet használatára olyan karakterek kiválasztására és bevitelére, amelyek nem állnak rendelkezésre a beviteli eszközön.

A keresés legyen szűkítható különböző szempontok szerint (dokumentumtípusok, nyelv, megjelenési idő, tudományterület, forrás stb.) úgy, hogy a kód jellegű indextartalomak menüből legyenek kiválaszthatók. A szűkítési lehetőségek legyenek konfigurálhatók. A keresőlapon jelenjen meg a találati lista szűkítéséhez használható címkék – mellétük automatikusan jelenjen meg, hogy az adott címre szűkítés hány találatot eredményez. A keresőkérdésben legyen lehetőség többféle csomolásra: szóra, szóőre, kifejezésre való keresésre.

Konfigurálható legyen, hogy az összetett keresés milyen indexek alapján történjen, de az egyszerű keresésnél is lehessen 4-10 keresőindex között választani. A névre keresésnél lehessen megkülönböztetni a szerzői és a közreműködői funkciókat. Téma szerint keresésnél lehessen az ETO-jelzet elemeire (főcímlazati szám, alosciasok) is keresni.

A Discovery és az OKP rendszerben legyen lehetőség a böngészésre – konfigurálhatóan, hogy mely index szerint legyen a böngészés. A megjelenített listákban lehessen előre és hátra lapozni, beállítható legyen az egy oldalon megjelenő sorok száma.

A Discovery rendszer képes legyen full-text keresést biztosítani az erre alkalmas állományokban, illetve a teljes rekordtartalomban. A full-text keresés és a metaadat-alapú keresés legyen kombinálható.

A Discovery és az OKP rendszerben a megjelenítés legyen konfigurálható, többféle megjelenítési adatstruktúra (bibliográfiai és példányadatok), valamint az ezekhez kapcsolódó adminisztratív és szolgáltatási (gyaratpási, kölcsönzési) adatok alapján.

A Discovery rendszerben a keresési feltételnek megfelelő karaktersorozatok legyenek kiemelve. A találati halmazból lehessen kiválogatni a további műveletekhez (letöltéshez, nyomtatáshoz, e-mailben való küldéshez stb.) szükséges rekordokat. Legyen konfigurálható megjelenítési formátum a bibliográfiai rekordok számára (pl. rövid – teljes; címkés – cédu-la vagy bibliográfiai forma: MARC-hívójeljes).

Legyen megoldva az FRBR modell szerinti megjelenítés. A találati listában legyen mű szintű csoportosítás (pl. azonos szerző és cím, de eltérő kiadás, eltérő megjelenési forma) és lehetőség a csoport elemeinek igény szerinti kibontására és megtekintésére. A rekordok teljes megjelenítési oldalainak legyen permanens URL-je. Lehessen a böngésző címsorába beírt URL-lel különböző formátumban (pl. marcxml, marcxml, marcISO2709, atom, BIBFRAME) visszakapni a bibliográfiai adatokat.

A Discovery rendszerben a találatok megjelenítése során a rendszer legyen felajánlást az olvasó számára a hasonló források elérésére. A digitális objektumokat a vonatkozó rekordból is le lehessen töltetni, ha a szerzői jogi előírások engedik.

Legyen lehetőség a találati halmazok szűkítésére konfigurálható szűkítési lehetőségekkel. A találati halmazok temporálisan is menthetők legyenek előre kiválasztott rekordformátumban. A találati halmazokat lehessen e-mailben elküldeni. A találati halmaz egészét, oldalait vagy egyes rekordjait lehessen kijelölni a letöltéshez, ehhez különféle formátumokat és karakterkódolást lehessen választani. Letöltéskor a kiválasztott rekordhoz kapcsolódó rekordok is töltődjenek le. A rendszer biztosítson konfigurációs lehetőséget a Discovery által alkalmazott deduplikációs algoritmus meghatározására. A rendszer biztosítson olyan API-kapcsolatokat, amelyek a Discovery találati halmazára vagy annak egyes elemeire alkalmazható szolgáltatásokat nyújtanak.

Legyen lehetőség a találati halmaz rendezésének konfigurálására a használó választásának megfelelő szempontok szerint, illetve a találatilista-elemek rangsorának konfigurálására.

A Discovery rendszer legyen képes részletes példányinformáció megjelenítésére, és ehhez kapcsolódóan előjegyzések, letöltések kezelése. A raktári jelzetek megjelenítési sorrendje legyen konfigurálható.

A kereső tudjon kommunikálni az elérhetőbb hivatkozásképző rendszerekkel (EndNote, Mendeley, Zotero, Refworks, EasyBib stb.), ezekbe közvetlenül fájlokat tudjon exportálni. Legyen lehetőség RIS formátumba exportálni a találatokat.

A Discovery biztosítson sokféle szolgáltatást a bejelentkezett felhasználónak, pl. hozzáférés az olvasói (kölcsönzési) listájához és bizonyos kölcsönzési funkciókhoz (hosszabbítás, előjegyzés kérés, előjegyzés törlése stb.), deziderata-térel létrehozása. A végfelhasználói felületen legyen lehetőség az olvasó bekapcsolódására a katalógizálásba - pl. tárgyszó és egyéb hozzáférési pontok beírása, elkülönítve a könyvtáros által rögzített adatoktól.

A kereső felhasználói felülete teljes mértékben responzív legyen, és ugyanazokat a lehetőségeket biztosítsa asztali számítógépen és mobil eszközökön való használat esetén is.

3.4.2 Munkafolyamat-szervezés (WFL)

A WFL modul elvárt funkciói alapvetően megfelelnek egy univerzális workflow eszköz funkcióinak azzal a kitételrel, hogy a WFL legyen képes együttműködni az OKP jelen dokumentumban vázolt moduljainak minden jelentős funkciójával.

A WFL biztosítson eszközöket olyan munkafolyamatok előre definiálására, amely folyamatok az elképzelt OKP modell minden szintjén, sőt a szintjei között is működőképesek. Legyen lehetőség olyan munkafolyamatok tervezésére és működtetésére is, amely folyamatok egyes lépései az OKP-n kívül zajlanak. A munkafolyamatok definíciója, illetve felállításra BPMN módszertanon alapuljon.

A WFL biztosítson technikaiag központosítottan kezelt, de logikailag az OKP adatkezelési szintjeinek megfelelő munkafolyamat-monitoring támogatást annak érdekében, hogy az aktuálisan elindított vagy automatikusan elindult folyamatok nyomon követhetők és kontrollálhatók legyenek.

A munkafolyamatok hatóköréi definiálhatók legyenek legalább a következők szerint:

- **Központi folyamatok**, melyek a rendszer közös elemeire, kiemelten a közös katalógusra épülnek, s csak olyan felhasználók érintettek, akik rendelkeznek a központi adakezeléshez szükséges jogosultságokkal;
- **A központi szintek és egy könyvtár szintje között működő folyamatok**, amelyek tipikusan olyan esetekben kell, hogy működjenek, amikor a központi szinten megkezdett folyamat befejezése, vagy egy lefutási ága egy adott könyvtár szintjén kell megvalósuljon;
- **Komplex folyamatok**, amikor a folyamat lefutásában több, mint egy könyvtár, valamint központi szintű adakezelés vagy folyamatlépések kapcsolódnak egymáshoz. Ilyen folyamat például a könyvtárközi kölcsönzés.
- **Egy könyvtáron belüli zajló folyamatok**, ahol minden érintett folyamatlépés egy adott könyvtáron belül vagy maximum a könyvtár és egy külső szereplő (lásd később) zajlik.
- **Technikai folyamatok**, melyek informatikai rendszerek és / vagy szolgáltatások között zajlanak. Tipikusan ilyen folyamatok az adatexport / import vagy más köteget, felhasználók bevonása nélkül zajló folyamatok.

A WFL-ben legyen lehetőség esemény-triggererek felállítására. Ezen triggererek köthetők legyenek bizonyos, az OKP moduljaiban zajló adatmozgásokhoz vagy felhasználói akciókhoz, de legyen lehetőség triggerként értelmezni az OKP-n kívül definiált rendszertartalomak (directorok, fájlok stb.) jelenlétehez vagy megjelenéséhez is.

Az előre definiált munkafolyamatok és a triggererek kapcsolatát a modulon belül meg lehessen határozni. Egy munkafolyamat lépéseinek eredménye triggerként kell, hogy érvényesüljön a folyamat következő lépése számára. A folyamatdefiníciók során meg kell tudni határozni az

elágazási pontok feltételeit, s a rendszertől elvárt ellenőrzés során biztosítani kell, hogy inkonzisztens folyamatdefiníció ne jöhessen létre.

A munkafolyamat-definíciók során legyen meghatározható, hogy egyes folyamatlépések ki, kik vagy mi, mik által zajlanak le. Például egy gyártási igény lekezelése során az igény rögzítése triggerelhet egy jóváhagyási folyamatot, amely folyamat esetleg több szereplő (jóváhagyó) által lehetséges, a jóváhagyás akkor jön létre, ha minden szereplő jóváhagyta az igényt. Mivel a folyamatlépések végrehajtói (szereplői) lehetnek programok is, így lehetőség kell legyen olyan folyamatok definíálására, ahol a folyamatlépés szereplője egy meghatározott informatikai program vagy web alapú szolgáltatás.

A munkafolyamatok egyes lépéseinek szereplői két fő csoportba sorolhatók:

a) Felhasználók, akik valamilyen, a workflow-k számára meghatározott szerepet töltenek be, a felhasználók típusai nem egyenlők a szerepekkel. Típus alapján a következő felhasználók a következők:

- OKP-szintű könyvtáros felhasználók
 - Könyvtárszintű könyvtáros felhasználók
 - Más partnerintézményekben azonosított felhasználók
 - Nevesített végfelhasználók (olvasók, kutatók stb.)
 - Anonim felhasználók (bejelentkezés nélkül a weben a rendszert elérő felhasználók)
 - OKP-szintű rendszer adminisztrátorok
 - Könyvtárszintű rendszer adminisztrátorok
 - OKP-szintű technikai felhasználók (olyan külső programok, amelyek a rendszerhez való hozzáférésüket nevesített felhasználókkódon valósítják meg)
- b) Felhasználóként nem megjeleníthető technikai szereplők. Ezek a következők lehetnek:
- Az OKP-t futtató lokális szerverkörnyezetben installált és futtatásra előkészített programok
 - Webszolgáltatásként meghívható, permanens URL-el elérhető programok
 - Webszolgáltatásként linkfeloldón keresztül elérhető programok
 - RSS alapú webszolgáltatások

A fenti szereplők a munkafolyamat definíciójában dinamikusan felállíthatók kell, hogy legyenek. A fenti a.) csoportba tartozó szereplők, mint jogosultak a jogosultsági rendszerben is meg kell jelenjenek annak érdekében, hogy a rendszer a munkafolyamat lefutásakor konkrétan meghatározhassa azt a felhasználót, amelyik a folyamatlépésben érintett lesz.

A munkafolyamatok elindíthatók kell, hogy legyenek felhasználói kezdeményezésre is, nemcsak triggererek által. Amennyiben a munkafolyamatot a felhasználó kezdeményezi, úgy létrejön egy speciális szereplő, aki a STARTER (vagy kezdeményező). A STARTER a munkafolyamat definíciója során kitüntetett szereplő kell legyen annak érdekében, hogy azok a lépések, amelyeket minden esetben neki kell végrehajtania, vagy hozzá kell, hogy eljussanak azonosíthatók legyenek. Például, ha egy gyártási igényt egy könyvtáros létrehoz, akkor ő lesz a STARTER, így ha a folyamat lefut és minden jóváhagyás megtörtént, akkor a STARTER kap egy értesítést, hogy jóváhagyták az igényt. Ebből következően a munkafolyamatok lefutása során az egyes logikai szereplők (akik a jogosultságokon keresztül kapcsolódnak) tényleges szereplőként kell, hogy megjelenjenek a rendszerben.

A WFL legyen képes arra, hogy a definíció során bármely lépéshez köthessen értesítéseket küldjön előre logikai szinten meghatározott szereplőknek, amely szereplők valós elérhetőségét a konkrét lefutáskor kell meghatározni, illetve feloldja a rendszert.

Legyen lehetőség arra is, hogy a munkafolyamatok definíciója során lépésként legyen rögzíthető egy másik, már korábban definiált workflow triggerelése.

A rendszer biztosítson workflow szimulációt a definíciós szakaszban annak tesztelésére, hogy a definiált folyamat miként fog lefutni a gyakorlatban.

A konkrét munkafolyamat lefutásokat a rendszernek nemcsak monitoroznia kell, de a logokra építve riportok és lekérdezések is rendelkezésre kell álljanak, melyek futtatása a definíciókhoz hasonlóan külön jogosultsághoz kötött kell, hogy legyen.

3.4.3 Katalógizálás, hitelesítés, minősítés (CCQ)

A katalógizálási modul legyen képes arra, hogy az adatbázisban – keresést követően – a jogosult felhasználó szabályos bibliográfiai, besorolási (authority) és példányrekordokat hozzon létre, módosítson, másoljon, megellenítsen, illetve töröljön.

Legyen alkalmas mindenfajta könyvtári (nyomatott, kéziratos, elektronikus, audiovizuális, kartográfiai, zenei stb.) dokumentumtípus formai és tárgyi feltárására.

A katalógizálási modul minden entitást és bibliográfiai szintet kezeljen.

Megrendelő preferálja az FRBR-LRM-alapon (FRBR Library Reference Model) történő katalógizálást az egyes FRBR-szintek létrehozására alkalmas szerkesztő használatával. A rendszer legyen képes az új katalógizálási szabványok (RDA) és bibliográfiai cserelformátumok (pl. BIBFRAME) kezelésére.

A rendszer tegye lehetővé, hogy a CCM modulban definiált katalógusstruktúrák mezőit felhasználva lehessen a katalógusrekordokat létrehozni, módosítani és azoknak megfelelően ellenőrizni stb.

A bibliográfiai, besorolási és példányrekordok bevitelére olyan MARC-szerkesztő álljon rendelkezésre, amely lehetővé teszi a mindenkor aktuális MARC21 mezők és almezők felvitelét, mentését, tárolását – fejlesztői beavakozás nélkül.

A rendszer alkalmas a katalógizálás során a WFL modulban felállított munkafolyamatokat, és alkalmazza a CAD modulban definiált jogosultsági szabályokat.

Nyújtson közös bibliográfiai és authority-katalógizálási funkciót a részvevő intézmények számára – igény szerint lehessen a státusok megadásával halmazokat képezni (munkaállapot, részben kész, hiteles stb.).

A könyvtáros számára a rekord mentése után a rendszer "Nem publikus" státusba helyezze a rekordot, s azonnal legyen lehetőség az adatok olvasói nézetben való megtekintésére, előnézet formájában. Ha a tartalom elfogadható, a könyvtáros külön funkcióként helyezhesse "Publikus" állapotba. Ez a funkció vegye figyelembe a kapcsolatokat is. Vagyis, ha egy cikket egy kiadvány részeként kapcsolunk össze, akkor a kapcsolat is csak ellenőrzés után legyen "Publikus"-ra állítható.

A rugalmas metadatkezelés tegye lehetővé a létrehozó személyét, könyvtárát stb. megkülönböztetni és ezzel is csoportokba rendezni a rekordokat.

Legyen alkalmas eredeti katalógizálásra, másolásos katalógizálásra (copy cataloguing), és támogassa a közös katalógizálást.

A rekordok átemelése más adatbázisból, hazai és külföldi katalógusból munkafolyamatba ágyazottan történjen. Támogassa a CCM modulban meghatározott katalógizálási struktúrák közötti adatkonverziós szabályok szerinti adatátvitelt.

A rendszer tárolja a tagkönyvtárakból bekerülő rekordok előrendszerekben létrehozott rekordazonosítóit, és azokat az egyes lekérdezések, adatexport, API-s kapcsolódások stb. alkalmával adja vissza, mert a helyi kapcsolódó szolgáltatásoknak szükségük lehet rá. Ez az

elektronikus dokumentumok esetén is követelmény: a korábbi rendszerekből átvett digitális dokumentumok esetében a korábbi rendszerezésazonosítók (EPA ID, MEK ID, DKA ID) tárolása és feloldása.

Rekordbetöltéskor, duplumrekordok észlelése esetén a könyvtáros válaszlásson a következő lehetőségek közül:

- az új rekord hozzáadása (a duplumrekord befogadása)
- a betöltés elutasítása (a katalógusban már meglévő rekord változtatás nélküli átvétele a könyvtár katalógusába, azaz a közös rekord használata, származtatása)
- a saját extra adatok (pl. tárgyszavak hozzáírása a már meglévő rekordhoz (ebben az esetben az állítást tevő könyvtár jelzésével / feltüntetésével)

A modul a szabványos kiadvány-azonosítókon (ISBN, ISSN) kívül tegye lehetővé az egyéb bibliográfiai azonosítók (pl. RMK, RMNY, VD16, VD17 stb.) tárolását és feloldását. Ugyancsak szükség van a digitális objektumok azonosítóinak (pl. DOI, HANDLE stb.) kezelésére.

A rendszer támogassa a rekordkapcsolatok kezelését (egyirányú, kölcsönös) úgy, hogy az ellenoldali kapcsolatokat automatikusan létrehozza. Legyen lehetőség meghatározatlan kapcsolatokat is rögzíteni. Legyen lehetőség rekordkapcsolatok kialakítására a részdokumentumot leíró analitikus és a forrásdokumentumot leíró főrekord között akkor is, ha a rekordok forrása eltérő; az analitikus rekordokat ez által lehet a főrekord hozzáférési adataihoz kapcsolni és közvetlenül kérhetővé tenni a különféle dokumentumszolgáltató rendszereken keresztül.

A katalóguson belül egyes bejegyzések között lehetőség legyen N:M fokú kapcsolatok megvalósítására (egy kiadványban megjelent cikk más kiadványban való megjelenés miatti ahhoz is kapcsolható legyen).

Analitikus feldolgozásnál speciális rekordkapcsolatok szükségességek:

a) részdokumentum – forrásdokumentum (időszaki kiadvány esetében nagyszámú, akár több tízezer kapcsolódó részdokumentum is előfordulhat); kétirányú (kölcsönös) kapcsolat a cikk és forrás között;

b) ismertetett kiadvány – részdokumentum mint ismertetés; kölcsönös kapcsolat a rekordok között

Lehessen több tárgyszórendszert párhuzamosan kezelni, „központi”, „könyvtári” vagy saját tárgyszavakat alkalmazni, és az alkalmazás közben lehessen bővíteni a tárgyszórendszert; tudományterületenként más tárgyszórendszert használni.

A rendszerben legyen lehetőség osztályozási (pl. ETO) jelzetek verziókövető kezelésére.

A rendszer kezelje a példány nélküli rekordokat is (pl. közösadat-rekordok, sorozati főtétel, analitikus tételek).

Legyen lehetőség a rekordok minőség-ellenőrzésére és hitelesítésére:

- a rekordok több szempontú (feldolgozottság foka, nyilvánosság foka stb.) és szintű minősítése (nyilvános, korlátozottan nyilvános, zárt stb.)
- a rekordok minőség-ellenőrzés (revízió) utáni hitelesítése, a Magyar Nemzeti Bibliográfia (MNB) hitelesített rekordjainak védelme; a hitelesített rekordok módosításához külön jogosultság kelljen
- szinkritikai ellenőrzés lehetősége a bibliográfiai rekord mentésénél (formai, szerkezeti); az adott szabvánnyal ellenőrzés elemek kiszűrése
- konfigurálhatóan ellenőrizze bizonyos mezőkben a nem megengedett karaktereket (TAB, CRLF, stb.), és szűrje ki azokat a rekord mentésénél

Bibliográfiai rekordok törlésére csak megfelelő ellenőrzés után legyen lehetőség (pl. nem tartoznak hozzá példányadatok, nincsenek hozzá kapcsolódó rekordok, nem tartozik hozzá digitális példány stb. – a nem törölhetőség okáról mindig legyen üzenet (NBI az MNB-be tartozó rekordok csak kijelölt, magas jogosultsággal rendelkező OSZK-munkatárs által lehessenek törölhetők!). A tagkönyvtárak csak saját rekordjaikat, illetve leltőhelykódjukat és példányaikat törölhessék a katalógusból, ha nincs a katalógusútelre vonatkozó más kööttség. Rugalmas adatbeviteli felület, katalógizálási űrlap:

- áttekinthető webes katalógizálási felület, több változatban is (pl. mezőneves, MARC-hívójeles)
- igény szerint testre szabható webes felület a metaadatok rögzítéséhez (pl. kötelező és ismételtető mezők, alapértelmezett mezőértékek, kötött és bővíthető listák, beépíthető vagy legalább egy keresőlinkkel másik ablakban lekérdezhető névterek és szótárak, egy már kitöltött adatlap lemásolásának lehetősége, adott mezőre és rekordokra érvényes tömeges vagy automatikus adatbevitel/törlés/jávitás), jogosultságtól függően, naplózással. Emberi vagy rendszerhiba esetén korábbi állapot(ok) visszaállításának lehetősége.

Legyen lehetőség több rekord egyidejű megnyitására.

Az adatbevitelt rugalmasan segítő eszközök álljanak rendelkezésre (legördülő menük, ha nem túl hosszúak, előre definiálható adatkészleten alapuló autocomplete, kézi adatbeviteli helyértékenny formátum-ellenőrzésekkel, kifejezés-, almező-, mező- és rekordmásolási lehetőségek stb.) – mind a bibliográfiai, mind a besorolási (authority) rekord létrehozásakor.

Karakterkészlet:

- UTF-8 (Unicode) karakterkészlet
- az ékezetes karakterek tárolása precombined változatban, ha van
- virtuális billentyűzet használata a beviteli eszközön nem rendelkezésre álló karakterek kiválasztására és bevitelére
- a karakterek megjelenítése szinkronban a katalógizálási űrlapon és a nyilvános felületeken (azaz: a két felület között ne legyen különbség a karakterek megjelenítésében)

A rekordok megjelenítése a katalógizálási modulban:

A katalógizáló felületen legyen lehetőség menüből vagy gombból indítva kiválasztani a rekordok megjelenési formáját, akár a szabványok szerinti, akár egyéb formátumokban. A lehetséges formátumválasztást lehessen konfigurálni.

A kapcsolódó rekordok megjelenítésére egyszerre, egy képernyőn, illetve nagy számú kapcsolat esetén számszerűsítve, majd külön megnyitással legyen lehetőség.

Az időszaki kiadványok esetében legyen hierarchia-kezelés a megjelenítésben: folyóirat – évfolyam – szám. Analitikus feltárásnál legyen lehetőség a forrásdokumentum tartalomjegyzék szerinti megjelenítésére: a) időszaki kiadvány mint forrásdokumentum → év, évfolyam → részegység → oldalszám; b) monográfia (tanulmánykötet) mint forrásdokumentum → oldalszám.

A megjelenítéskor vegye figyelembe a CAD és CCM modulokban konfigurált és az adatok megjelenítésére vonatkozó alapértelmezett beállításokat (pl. alkalmazott tárgyszórendszert, tezauruszt), de legyen lehetőség a megjelenítéskor dinamikusan módosítani a beállítást a konkrét megjelenítésre.

Gazdagított metadatok megjelenítése: A szokásos metadatokon túlmutató, az adott dokumentumhoz hozzárendelhető plusz információk (pl. tartalomjegyzék, impressum, könyvismertető/kritika, előszó/utószó, szerzői életrajz, borítóképek/képernyőfotók, a visszakeresést segítő nem szabványos kulcsszavak/címkek, további ajánlott művek, kapcsolódó oldalak/dokumentumok linkjei, a származási hely linkje, információs e-mail-cím a művel kapcsolatban).

A digitális objektumoknak az analóg dokumentumot leíró katalógusrekordban lévő URN címe vezessen el a teljes szövegű elektronikus dokumentumhoz.

Besorolási rekordok:

A rendszer tegye lehetővé, hogy a katalógizálás során alkalmazható összes szabvány szerinti (pl. MARC21, Dublin Core stb.) rekord megfelelő mezői mögé az adott könyvtár szerinti teauusz keresés konfigurálható legyen.

Legyen lehetőség "háttér" authority rekordok tárolására és ezek külső forrásból történő periodikus frissítésére (pl. Mesh verziók követése).

A rendszer tegye lehetővé authority rekordok helyettesítő törlését oly módon, hogy a logikailag törölt rekord összes kapcsolataiba a helyettesítő authority rekordot értelmezze.

A besorolási (authority) rekord létrehozása során a rendszer vegye figyelembe a Névter-összefüggéseket és támogassa a katalógizálás (a bibliográfiai rekord készítése) közben is (ne csak külön munkafolyamatban) a szerzői adatok létrehozását. A besorolási rekordok létrehozása során a rendszer vizsgálja meg, hogy létezik-e a szerző a katalógusban. Ha nem létezik, akkor a Névter-illesztésnél (NSL) jeleltak szerint vizsgálja meg a szerző létezését a Névterben. Egyezőség esetén hozza létre a szerzői rekordot és kösse hozzá a Névter-azonosítót. Amennyiben nincs Névter-egyezőség, úgy ajánlja fel a szerző aktuális művének kapcsolatára vonatkozóan a Névterbe való rögzítést az NSL modul segítségével.

Legyenek eszközök arra, hogy a korábban keletkezett authority rekordok könnyen kapcsolhatóak legyenek az új katalógizálás során használt névterekhez. A rekordimport funkció az authority rekordok esetében is működjön. A külső kapcsolati azonosítókat (pl. Névter) a katalógusban helyezze el.

Példányadatok kezelése:

Legyen lehetőség a példányadatok kezelésénél a „MARC21 Format for holdings data” alkalmazására.

A rendszer a példány- (holding) adatokat tagkönyvtári szinten kezelje: példányrekord létrehozása, módosítása, törlése; a példány átmozgatása más bibliográfiai rekordhoz.

Legyen lehetőség teljes értékű példányrekord létrehozására különböző munkafolyamatok, modulok részeként (katalógizálás, gyarapítás, kölcsönzés).

A példányrekordban az eredeti rakatári jelzetek mellett lehessen kezelni az ideiglenes rakatári jelzetek (pl. a szabaddolcos elhelyezés jelzeit) is.

A rendszer biztosítson megfelelő funkciókat (és kapcsolódó adatokat) az állományvédelmi információk rögzítésére, lekérdezésére. Tegye lehetővé ezen adatok felhasználását a Statisztikai modul (STA) lekérdezéseiben.

Adjon lehetőséget a példányrekordban példányspecifikus adatok, megjegyzések tárolására (pl. muzéális dokumentumok specifikus adatai); elektronikus dokumentumok példányadataiban a forgalmazásukhoz szükséges adatok tárolása (jogi, pénzügyi, kölcsönzési politikát stb. meghatározó adatok). A szállító tegyen javaslatot a digitális példányok rendszertechnikái kezelésére, illetve a megfelelő azonosítási megoldások kialakítására.

A rendszer biztosítson funkciókat az időszaki kiadványok állományadatainak részletes tárolására úgy, hogy a tárolt kötettségi egységek adattartalma konfigurálható legyen.

Támogassa a felhasználói jogosultságok USM modulban megoldott, olyan funkcióra vonatkozó kezelését, amely biztosítja állományadatok hozzáadását az OKP-t általában nem használó

könyvtárak könyvtárosai számára (a folyóiratok központi katalógusának kezelésével összefüggő igény: önálló ürlapos beviteli felület az állományadatok gondozására).

3.4.4 Katalógus (CAT)

Az OKP központi eleme a katalógus funkcióit biztosító modul, a könyvtárak közösen épített adatbázisa. A katalógus bibliográfiai, besorolási és példányrekordokból, valamint utalótételekből áll. A rekordok létrehozásával, kezelésével kapcsolatos elvárásokat a Katalógizálás, hitelesítés, minősítés (CCQ) komponens leírása tartalmazza.

A katalógusrekordok a hozzájuk tartozó lelőhelykódok alapján könyvtáraként külön-külön is megjeleníthetők, és az egy lelőhelyhez tartozó rekordalmazt az adott könyvtár „saját” katalógusaként is felkínálhatja szolgáltatásai között.

A közös katalógus alapelve, hogy az OKP-ba beköltözött könyvtárak a kurrens feldolgozás keretében lehetőleg ne hozzanak létre duplumrekordokat, hanem szükség esetén a már meglévő rekordokat egészítsék ki (pl. saját tárgyszavakkal), és azokhoz fűzzék lelőhelykódjukat és példányadataikat.

Ez az elvárás azonban nem zárja ki a katalógusban a duplumrekordok létét, sőt, bizonyos részhalmozásban (muzéális könyvtári dokumentumok) egyenesen igény a példányonkénti külön bibliográfiai rekord létrehozásának lehetőségére. Ez az elvárás az informatikai rendszertől csak azt kívánja meg, hogy legyen eszköze a duplumrekordok jelzésére, pl. kiemelt, fontos adatelemnek hasonlósági vizsgálatával. Az ellenőrzésbe bevondandó adatelemeket a Katalógus-konfiguráció és menedzsment (CCM) komponensben megadottak szerint konfigurálni lehessen. A duplumvizsgálat folyjon a bibliográfiai rekord létrehozása közben, illetve a rekord mentésekor. Duplumgyanú esetén az ellenőrző program küldjön üzenetet a könyvtárosnak, a gyanus rekordot pedig helyezze munkafájlaiba. A könyvtáros döntésétől függően az önállóan megtartandó rekordot a rendszer helyezze át a munkafájlból a katalógusba.

A katalógusrekordokban elhelyezett, elektronikus dokumentumokra mutató linkek (URL-ek) folyamatos vagy rendszeres ellenőrzésére a rendszer biztosítson eszközt, amely értesítést küld a beállított illetékes könyvtárosnak, ha a link nem működik, illetve az elektronikus dokumentum a megadott helyen már nem elérhető.

Az OKP katalógusa átveszi a magyarországi könyvtárak eddigi **központi katalógusának** (MOKKA, Magyar Országos Közös Katalógus) szerepét. Az OKP rendszerbe beköltöző könyvtárak, amelyek saját könyvtár-automatizálási rendszertket (IKR) váltják fel az új generációs könyvtári platformmal, és minden munkafolyamatukat az OKP tagkönyvtáraként végzik, korábbi katalógusaikat, adatbázisaikat „hozzák magukkal”. Azaz gondoskodni kell olyan eszközről, amely segítségével a korábbi IKR-ekben használt formátumról a rekordokat MARC21 formátumra konvertálva betöltjük a közös katalógusba. Ennek a konverziós szoftvernek konfigurálhatónak kell lennie; egyrészt, hogy több bemeneti formátumot (pl. HUNMARC, USMARC, a MARC21 korábbi verziói) tudjon a MARC21 formátum legkorszerűbb változatára átalakítani, másrészt, hogy kezelni tudja az IKR-ekből kinyomtatott adatállományok eltérő sajátosságait is. Minden beköltöző könyvtár korábbi katalógusának konverzióját egyedileg kell megtervezni és végrehajtani.

Az OKP indulásakor az Országos Széchényi Könyvtár és a részét képező, de önálló szervezeti egységként működő és az IKR-ben saját katalógust építő Könyvtárudományi Szakkönyvtár katalógusát és egyéb adatbázisait kell betölteni. Ezek konverzióját nem a rendszer szállítójától várjuk. A szállító feladata a konvertált adatállományok betöltése lesz.

A MOKKA betöltő könyvtárainak korábbi adatállományát az OKP-ba közvetlenül a könyvtárak saját katalógusaiból tervezzük átvenni, s ehhez szükség esetén el kell végezni a formátumok közötti konverziót. A betöltések során az OKP-ba minden rekord bekerülhet, illetve minden könyvtár saját választására van bízva, hogyan kezeli az OKP

rekordállományához képest duplumnak mutakozó rekordjait. A duplumrekordok kezelésére ajánlott módszer hasonló a kurrens katalogizáláskor fentebb vázolt eljárással.

A **muzéális könyvtári dokumentumok** (1851 előtti magyarországi és magyar vonatkozású külföldi dokumentumok, valamint 1701 előtt külföldi dokumentumok) külön nyilvántartását jogszabály (22/2005. NKÖM rendelet) írja elő. Ezt a funkciót is átvesszi az OKP, ezért a muzéális dokumentumok jelenlegi nyilvántartó rendszerben lévő rekordokat be kell tölteni. Az OKP-nek biztosítani kell egy olyan katalogizálási felületet, ahol a muzéális dokumentumokat a tulajdonos könyvtárak közvetlenül a közös katalogusban katalogizálhatják. Szükséges biztosítani a rekordfeltöltés lehetőségét is azon könyvtárak számára, amelyek saját katalogusukból töltik fel a vonatkozó rekordokat. Ezeket a lehetőségeket olyan könyvtárak számára kell nyújtani, amelyek nem tagjai az OKP-nek.

A magyar könyvtárak állományában lévő **időszaki kiadványok** leírásainak és állományadatainak központi katalogusban való nyilvántartását szintén jogszabály írja elő (7/1985. MM rendelet). A Nemzeti Periodika Adatbázis (NPA) az OKP-ben úgy fog működni, hogy bibliográfiai rekordot kizárólag az Országos Széchényi Könyvtár hozhat létre, illetve az OSZK dönthet a más könyvtárak katalogusában szereplő időszaki kiadványok rekordjainak betöltéséről. A bibliográfiai rekordokhoz tartozó állományadatokat minden könyvtár maga gondozza, kell tehát egy olyan felület, ahol megfelelő jogosultság alapján olyan könyvtárak is elvégezhetik az adatbevitelt és -karbantartást, amelyek nem tagjai az OKP-nek.

Az OKP keretében kívánjuk megoldani az **időszaki kiadványokban megjelenő cikkek és a tanulmánykötetekben közreadott tanulmányok** feltárását is, ami eddig vegyesen a könyvtárak katalogusaiban, illetve külön adatbázisokban történt. Ennek a feldolgozó munkának egy része könyvtárak és egyéb intézmények együttműködésével, konzorciumi formában folyik. Itt is biztosítani kell megfelelő feldolgozó felületet, amelyet jogosultságok alapján nem OKP-tagkönyvtárak is igénybe vehetnek.

Az OKP közös katalogusának biztosítása kell az Országos Dokumentumellátó Rendszer (ODR) működését, amelynek központi eleme a **könyvtárközi kölcsönzés** támogatása és a tranzakciók nyilvántartása (lásd ILL komponens). Ehhez szükség van a kérő és a szolgáltató könyvtárak nyilvántartására, valamint a könyvtárakban lévő példányok olyan nyilvántartására, amely a katalogusfelületen a példányok aktuális státusát is megmutatja. A könyvtárak nyilvántartását az OKP rendszer számára a Központi adminisztráció (CAD) komponensben leírtak szerint kívánjuk megvalósítani, tehát a CAT és CAD komponensnek együtt kell működniük.

A példányadatokat nyilvántartását az OKP rendszerben a MARC21 Format for Holding Data formátum szerint oldjuk meg, de a rendszernek azokat a példányadatokat is kezelnie kell, amelyek a bibliográfiai rekord 850 és 852 MARC-mezőjében szerepelnek.

A közös katalogusban kívánalom kiválasztott rekordokból ún. **gyűjtemények, virtuális adatbázisok** építése. A részgyűjteményeket korlátlan számban lehessen létrehozni. A leírások egyszerre több részgyűjteménybe is tartozhatnak. A részgyűjtemények köthetnek egy-egy tagkönyvtár állományához, de átívelhetnek a könyvtárakon is. Virtuális adatbázist kívánunk kialakítani a Magyar Nemzeti Bibliográfia, a muzéális könyvtári dokumentumok nyilvántartása, az időszaki kiadványok központi katalogusa, az országos cikktfeldolgozás, az elektronikus könyvtárak sib. számára. Az egyes részgyűjtemények rekordállománya önálló szolgáltatás keretében is legyen megmutatható.

3.4.5 Névtér-illesztés (NSL)

A OKR-projektben a Magyar Nemzeti Névtér az országos könyvtárszakmai rendszer részeként, de nem a könyvtári szolgáltatási platform (OKP) keretében jön létre. Szükség van azonban a két rendszer szoros együttműködésére.

Az OSZK mint a Magyar Nemzeti Bibliográfia elkészítéséért felelős nemzeti közgyűjtemény, érdekelt a névtér létrehozásában és gondozásában. Ún. lokális névtérrel a katalogizálás keretében, a katalogus működőtő szoftverrel és adatbázisban valósítja meg. Ehhez hasonlóan, a többi könyvtár is a katalogusa részeként kezeli a névtérbe is beletartozó névtérkeket.

Az OKP-ban azt kell megvalósítani, hogy a két rendszer (a Magyar Nemzeti Névtér és az OKP) szabványos protokollokon keresztül lehessen egymással kapcsolatba. Célszerű, ha a Nemzeti Névtér fogadni tudja a könyvtárak ún. besorolási (authority) rekordjait, a könyvtárak által használt formátumokban (pl. MARC21, Dublin Core).

Szükség van a katalogusokban, adatbázisokban már meglévő adatok egyszeri betöltésére a Névtér adatbázisába, majd utána a folyamatos rekordexportra a katalogusból a névtérbe.

A másik feladat annak a munkafolyamatnak a kidolgozása, amellyel a Nemzeti Névtér elemei automatikusan átvethetők/betölthetők a könyvtári katalogusba (vagy hivatkozhatók), a katalogizáló munka során. A katalogusban nem szereplő szerző besorolási rekordjának létrehozása közben a rendszer vizsgálja meg, hogy létezik-e a szerző a Névtérben. Egyezőség esetén a besorolási rekordba kösse be a szerző névtérbeli azonosítóját. Ha a szerző még nem szerepel a Névtérben, a katalogusban létrehozott besorolási rekordot az aktuális művel való kapcsolattal együtt lehessen a Névtérnek átadni.

A Nemzeti Névtér tartalmát az OKP Discovery funkciójában is el kell érni, mind a rekordok, mind digitális tartalmak keresésénél és megjelenítésénél.

3.4.6 Könyvtárközi kölcsönzés (ILL)

Ez a komponens a könyvtárak közötti kölcsönzés lebonyolítását támogató funkciók halmaza. Feladata, hogy eszközöl biztosítson a könyvtárközi kölcsönzés útján megvalósuló országos dokumentumellátó rendszer működéséhez. Az ODR rendszer az országos leltérelly-nyilvántartásra támaszkodik, amely két elemből áll: az ODR szolgáltató és kérő könyvtárainak központi nyilvántartása (vö. CAD és LMA komponens), valamint a szolgáltató könyvtárak naprakész, a dokumentumpéldányok mindenkor státusát tükröző példány-nyilvántartása, beleértve a dokumentumok használatára vonatkozó egyedi előírásokat is (vö. CAT komponens). Az ILL szoftverkomponens fő rendeltetése, hogy ellássa a könyvtárközi kölcsönzéssel járó nyilvántartási feladatokat mind a kérő, mind a szolgáltató könyvtárak számára, biztosítsa a könyvtárközi kölcsönzési tranzakciók (eredeti dokumentumok kölcsönzése, ill. másolatszolgáltatás) lépéseknél nyomon követését, a szolgáltatással kapcsolatos pénzügyi feladatok teljesítését, lehetővé tegye a szolgáltatással kapcsolatos statisztikai adatok lekérdezését és jelentések előállítását. A szolgáltatást ODR-en kívüli könyvtárak is igénybe vehetik, így a kérő könyvtárak között ezeket is nyilván kell tartani.

Az ILL komponens különleges feladata az OSZK speciális feladatainak támogatása, amelyek a nemzeti könyvtárközi kölcsönzésben játszott közvetítő szerepéből következnek. Ehhez az OSZK-nak (és néhány további közvetítő könyvtárnak) saját, más könyvtárak számára nem publikus felületet is ki kell alakítani. A komponensnek kommunikálnia kell bizonyos külföldi, könyvtárközi kölcsönzést szolgáló adatbázisokkal (pl. OCLC, SUBITO).

Az ILL komponens szoros kapcsolatban kell, hogy legyen az LMA, CAD, USM, UAD, PAY, STA, CLC, CIR komponensekkel. Kiválthatja a jelenlegi ODR rendszert.

A könyvtárközi kölcsönzéssel (Országos Dokumentumellátó Rendszerrel) kapcsolatos alapvető szabályokat Magyarországon kormányrendelet szabályozza (73/2003. Korm. rendelet). Az ILL szoftverkomponenst úgy kell kialakítani, hogy maradéktalanul megfeleljen e rendelet előírásainak, amelyek lényege, hogy a könyvtárközi kölcsönzés útján megvalósuló dokumentumellátást országos szinten, az országos leltérelly-nyilvántartásra alapozva kell megvalósítani. Ezt a könyvtárak által közösen használt nyilvántartó rendszer segíti, amelynek két fő eleme az ODR-szolgáltató és kérő könyvtárak központi nyilvántartása és a szolgáltató

könyvtárak állományának naprakész, a dokumentumpéldányok mindenori státusát tükröző példány-nyilvántartása, beleértve a dokumentumok használatára vonatkozó egyedi előírásokat is. A könyvtárak központi nyilvántartása a CAD komponens keretében, szolgáltatás-politikájuk leírása az LMA komponens keretében, a példány-nyilvántartás pedig a CAT komponens keretében valósul meg. A könyvtárközi kölcsönzést támogató központi adminisztrációs komponensnek tehát alapvetően ezekre kell épülnie.

A komponenshez megfelelő jogosultságok alakítandók ki a könyvtáros felhasználók számára. Az ILL könyvtárközi kölcsönzési munkafolyamatot támogató szoftverkomponens rendelkezése, hogy ellássa a kétirányú (kérő és szolgáltató funkciók) könyvtárközi kölcsönzéssel járó nyilvántartási feladatokat: segítse a könyvtárak közötti kölcsönzési tranzakciók lebonyolítását és nyilvántartását, biztosítsa két (vagy akár több) könyvtár között a dokumentumok kölcsönzését, fénymásolat elektronikus másolatok szolgáltatását, valamint a könyvtárközi kölcsönzési kérések közvetítését és ezek teljes adminisztrációját.

A komponens szoros kapcsolatban kell, hogy legyen a már jelzettek kivül az UAD, PAY, STA, CLC, CIR komponensekkel is.

Alapelvárás, hogy a rendszer legyen felkészült a könyvtárközi kölcsönzés lebonyolítására, a kérések és a dokumentumok küldésére és fogadására. A kérések nyilvántartása, elküldése és fogadása az OKP-n belüli könyvtárak között alapvető szolgáltatás, de a rendszer legyen alkalmas az OKP-n kívüli (email-ben, kérelapon vagy egyéb módon érkező vagy így indított) kérések kezelésére is.

A kérések adminisztrációja: Legyen lehetőség a könyvtárközi kéréseket kategóriákba sorolni (lelőhelykérés, belföldi vagy külföldi dokumentumkérés, másolatkérés; csak másolatban teljesíthető, külföldről nem kéri, lelőhely helyben stb.), illetve más lelőhelyre, szolgáltatási helyre továbbküldeni, továbbá törölni.

A könyvtárközi kölcsönzésben az egyes könyvtárak kölcsönzési politikájában meghatározott dokumentumtípusok vesznek részt, a könyvtárközi kölcsönzésben való szolgáltatását vagy tiltását minden egyes példányt leíró rekordban jelzik a könyvtárak. Cél szerű, ha a könyvtár szolgáltatási politikájára jellemző konkrét példánykezelést a könyvtárközi kérelap felületén ikonok vagy egyéb grafikus megoldások is jelzik. Szükség van azonban olyan dokumentumtípusok esetében is biztosítani a másolatkérés lehetőségét, amelyeket a könyvtár eredetiben nem kölcsönöz (pl. ilyen az olvasótermi kézikönyvtár, vagy a folyóirat-állomány a legtöbb könyvtárban), valamint önálló példányrekorddal általában nem rendelkezik (folyóiratcikkek, tanulmánykötetben megjelent tanulmány, könyvrészlet). Az ILL szolgáltató felület adjon lehetőséget ezeknek a másolatkéréseknek és -szolgáltatásoknak a kezelésére is.

A könyvtárközi kölcsönzési kérés indításához az OKP közös katalógusában szereplő dokumentumok bibliográfiai adatait automatikusan emelje be a könyvtárközi kérelap megfelelő helyére. Legyen lehetőség olyan dokumentumokra vonatkozó kérések elindítására is, amelyek nem szerepelnek az OKP katalógusában. Ilyen esetben a rendszer ajánljon fel üres, kitöltetlen űrlapot.

A kérelap legyen konfigurálható, megfelelő mezőkben, illetve előre definiált listákból lehessen kiválasztani a kérés jellemzőit: a teljesítés lehetséges változatait (pl. eredetiben, fénymásolatban, elektronikus másolatban, kinyomtatva stb.), a kéréshez tartozó egyéb beállításokat, jelöléseket (pl. csak az adott kiadás megfelelő, külföldről is kéri vagy nem, árajánlat kérése a teljesítés előtt). A szolgáltató könyvtár jelölhesse a dokumentum szolgáltatására vonatkozó szabályokat, pl. az elküldött eredeti dokumentum hol használható (pl. csak olvasótermi használat van engedélyezve), a másolatban történt szolgáltatás esetében a másolat megtérthető vagy visszaküldendő, a használat hosszabbítható vagy nem, nem teljesíthető kérés esetén ennek oka.

A könyvtárközi kérések nyilvántartó rendszerében mind a kérő, mind a szolgáltató könyvtárak nyilvántartására szükség van. A kérő könyvtár adatai a kérelapon automatikusan jelenjenek

meg. Ha a katalógusból olyan dokumentumra indít kérést, amelyhez egyetlen lelőhely tartozik, akkor a lelőhelynek megfelelő könyvtár adatai szintén automatikusan töltődjenek be. Ha a kért kívánt dokumentumra több lelőhely is tartalmaz a katalógus, ezek listája jelenjen meg, hogy a kérő könyvtár kiválaszthassa, melyik szolgáltató könyvtárba kívánja a kérést küldeni. Ha a dokumentumhoz több lelőhely is kapcsolódik, és az elsődlegesen kiválasztott szolgáltató könyvtár nem tudja teljesíteni a kérést, legyen mód a kérést továbbküldeni más lelőhelyre. Legyen lehetőség potenciális szolgáltatóként az OKP-n kívüli könyvtárat is megnevezni.

Minden kérő és szolgáltató könyvtárnak legyen lehetősége kéréseinek és elküldött dokumentumainak nyomon követésére, vagyis szükség van a könyvtárközi kölcsönzési tranzakciók lépéskénti adminisztrálására és ezek megjelenítésére (pl. a kért és küldött dokumentumok bibliográfiai adatai és helyrajzi száma/traktári jelzete, a lejárat határideje, lehetőség a könyvtárközi kölcsönzés meghosszabbítására, kölcsönzésben lévő dokumentum esetében előjegyzésre, felszólító küldésére késedelmes könyvtáraknak, illetve olvasóknak, a visszaküldés regisztrálására és a szolgáltató könyvtár általi elismerésére, a teljesítetlen kérések nyilvántartására). A kéreskövetéshez szükséges státuszjelzések legördülő listából legyenek kiválaszthatók. A folyamatban lévő kérések nyomon követése mellett legyen lehetőség a lezárt könyvtárközi tranzakciók archiválására mind a kérő, mind a szolgáltató könyvtár számára. Legyenek konfigurálhatók a könyvtárközi kölcsönzéssel kapcsolatban szükséges, a partner-könyvtáraknak és az olvasóknak szóló értesítések.

Az olvasó számára legyen lehetőség, hogy a katalógusban megtalált tételre jelezhesse könyvtárközi kölcsönzési igényét, de álljon rendelkezésére online űrlap a katalógusban nem talált dokumentum iránti igény jelzésére is.

Ha a kérés belföldön nem található dokumentumra vonatkozik, akkor továbbítható legyen a külföldi könyvtárközi kölcsönzést közvetítő néhány magyarországi könyvtárhoz, elsősorban az Országos Széchényi Könyvtárhoz. Az OSZK-nak a külföldről küldött, illetve onnan érkező kérések nyilvántartására saját, speciális, más könyvtárak számára nem publikus ILL-felület legyen kialakítható.

A könyvtárközi kölcsönzési komponens legyen felkészítve más könyvtári rendszerekkel való kapcsolatteremtésre (pl. SUBITO, OCLC).

A könyvtárközi kölcsönzéssel, illetve másolatszolgáltatással kapcsolatos pénzügyi tranzakciók és számlák nyilvántarthatók legyenek. Az olvasók kölcsönzési nyilvántartásában a számukra nyújtott könyvtárközi kölcsönzési szolgáltatásokkal kapcsolatos költségek is jelenjenek meg. Legyen lehetőség a bizonylatok nyilvántartására, a nyilvántartáshoz szükséges adatok konfigurálhatóságával.

Az ILL komponens nélkülözhetetlen elemei a könyvtáranként lekérdezhető statisztikai adatok, valamint a statisztikai adatok alapján készített jelentések, mivel ezek alapján a szolgáltató könyvtárak az Országos Dokumentumellátó Rendszerben nyújtott szolgáltatásaik után költségvetési támogatásban részesülnek. Ilyen adatok például: adott időszakban indított és fogadott kérések száma, adott időszakban, eredetiben és másolatban kapott, illetve küldött dokumentumok száma, dokumentumtípusok szerint is; belföldről és külföldről eredetiben és másolatban kapott, ill. küldött dokumentumok száma; lelőhelykérések száma összesen és olvasóként; teljesítetlen kérések száma. A statisztikai adatok országos összesítésben is lekérdezhetők legyenek.

3.4.7 Bibliográfiamentesség (BIM)

A BIM komponensnek kettős célja van:

- egyrészt virtuális adatbázis (gyűjtemény) kialakításának lehetőségére a katalógusban tematikus bibliográfiai szolgáltatások céljára. Kiemelt cél a Magyar Nemzeti Bibliográfia rendszerébe tartozó rekordokból gyűjtemény létrehozása a katalógusfunkcióktól elkülönítve, azaz a csak az

MNB-ben szereplő, példány nélküli rekordok ne jelenjenek meg a katalógusban. Az MNB virtuális adatbázisát önálló honlapon is elérhetővé kívánjuk tenni (ennek kialakítását nem a Szállítótól várjuk);

- bibliográfiaalkészítő funkció megjelte, konfigurálási lehetőségekkel.

A komponens második célja egy olyan szoftvereszköz biztosítása, amellyel a könyvtárak különböző bibliográfiai (nemzeti, helyismereti, szakbibliográfiai stb.) feladataik, valamint tájékoztató szolgálatuk ellátása érdekében

- a bibliográfiai adatbázisban (katalógusban) létrehozott és megjelölt rekordokból bibliográfiai kiadványt tudnak előállítani.

- a bibliográfiai adatbázisban keresés eredményeképpen létrejött találati halmazból strukturált jegyzéket (alkalmi bibliográfiát) képesek készíteni,

- a bibliográfiai kiadvány számára az adatbázisból kihozott rekordokat más forrásból származókkal ki tudják egészíteni akár rekordárvétellel, akár közvetlen adatbevitellel.

A feladat megvalósításához szükséges, hogy a bibliográfiaszerkesztés előkészítéseként a katalógizálás, illetve a keresés során bizonyos műveleteket el lehessen végezni.

A katalógizáláskor igény, hogy az adatbázisban a bibliográfiai szolgáltatáshoz szükséges rekordokat megjelölhessük egy erre dedikált adatmezőben, vagy összegyűjthessük egy e célra (az adott kiadvány vagy szolgáltatás céljára) létrehozott virtuális gyűjteményben. A virtuális gyűjtemények száma ne legyen korlátozva, de a szolgáltatás céljától függően tartalma megőrizhető és folyamatosan bővíthető legyen, vagy az időszakonként megjelenő bibliográfiai kiadványok számára kijelölt rekordok esetében egy-egy „füzet” futása után a gyűjtemény kiüríthető legyen a következő füzet anyaga számára.

A megjelölt vagy gyűjteményben összegyűjtött rekordokat a bibliográfiai szolgáltatás periodicitásának megfelelő időközönként lehessen „kihozni” az adatbázisból, azaz áttöltetni a bibliográfiaalkészítő komponensbe, ahol a szoftver segítségével az előre definiált követelményeknek megfelelő formában lehet feldolgozni és publikálni a rekordokat.

A kereséskor keletkezett találati halmazokat igény esetén szintén lehessen átemelni a bibliográfiaalkészítő komponensbe, alkalmi bibliográfák összeállítása céljából.

A bibliográfiaalkészítő komponens a feldolgozandó rekordhalmazzal képes legyen a következő műveleteket elvégezni:

- a műveletek paraméterezhetősége: a modul legyen képes az állandó kiadványok és szolgáltatások számára készített beállításokat megőrizni, és minden szükséges alkalommal újra lefuttatni. Az elmentett beállítások szükség esetén módosíthatók legyenek;

- a rekordok rendezése megadott szempont szerint (pl. szakcsoportokba, azon belül betűrendbe rendezés, vagy pusztán betűrendbe rendezés);

- a rendezett rekordok tétele számozása az adott bibliográfiai kiadványnak megfelelő módon;

- a rendezett és tétele számozott rekordok indexelése különböző mezők alapján (név-, cím-, tárgy-, ISBN/ISSN-index stb.), - az indexelések a tétele száma utálnak, és nem az adatbázis/katalógus rekordazonosítójára;

- a rekordok szabványos megjelenítése előre definiált, illetve konfigurálható formában;

- a szerkesztési műveletek után (szükség esetén azok nélkül is) a rekordok szövegfájliba íratása szövegszerkesztővel kezelhető formában, válasszható (txt, doc, docx, odt stb.) formátumban;

- a szerkesztési műveletek után az előírt tipográfiai utasítások alapján kiadványok készítése online felületre (html), vagy nyomtatást is lehetővé tevő formátumban (pdf).

Az OSZK kiemelt igénye a bibliográfiaalkészítő komponenssel kapcsolatban a kurrens Magyar Nemzeti Bibliográfia ágazatai keretében megjelenő online időszaki kiadványok fuzeteinek előállítása MNB-WWW).

A komponens szükséges az OSZK szervezetében, de önálló könyvtárként működő Könyvtárudományi Szakkönyvtár szakbibliográfiai kiadványainak elkészítéséhez is. Ezen

időszaki kiadványok egyike önálló, letölthető elektronikus kiadványként, a továbbiak pedig nyomtatott szakfolyóiratok rovataiként jelennek meg.

Az OSZK tájékoztató szolgálata sok megrendelést kap alkalmi bibliográfák összeállítására, amelyek a témától és a feldolgozandó időszakról függően nagy terjedelműek is lehetnek, ami megfelelően strukturált és mutatókkal ellátott bibliográfiai termék előállítását kívánja meg, igénytől függően akár nyomtatott, akár elektronikus formában.

A bibliográfiaalkészítő komponensnek konfigurálható módon az OKP-hez csatlakozó minden könyvtár igényét ki kell elégítenie.

3.4.8 Digitális gyűjtemények kezelése (Digitális tartalomtárak) (DCM)

Az OKP-nak támogatnia kell a digitális objektumok kezelését, azonosítását, az elektronikus és digitális (digitalizált) objektumokból gyűjtemények kialakítását és szolgáltatását. A digitális objektumok kezelése összhangban folyik a hagyományos, analóg könyvtári dokumentumokéval, a munkafolyamatban figyelembe véve az elektronikus és digitális dokumentumok sajátosságait. A modul az OAIIS modellre épül. Szoros kapcsolatban van a GTE komponenssel. A digitális objektumokból szükség szerint létrehozott archivális és szolgáltatási példányok tárhelyei a digitális tartalomtárak. A modul funkciói közé tartozik a verziókezelés, az egyes dokumentumtípusokhoz, részgyűjteményekhez optimális metaadat-szerkezet kialakítása, a metaadatok szabványos formátumokba való konverziója, stabil azonosítók és referenzfeloldó megjelölés. A digitális könyvtári rendszer gyűjteményeit önálló szolgáltatásként megjeleníteni is szükséges.

3.4.9 Hozzáférés-kezelés (ACC)

A komponens az általános hozzáférés-profilok menedzsmentjét biztosítja, ami lehetővé teszi a katalógus, illetve az analóg és digitális gyűjtemények tartalmának elérési korlátozó szabályok kezelését (létrehozását, módosítását, törlését). Feladata a könyvtári tartalomszolgáltatás innovációjának támogatása (e-kölcsönzés, dokumentumküldés, szerzői jogi oltalom alatt lévő művek jogszervi digitalizálása), valamint a katalógus bejegyzéseken keresztül elérhető objektumokhoz kapcsolódó korlátozások rögzítése és a szabályoknak megfelelő felhasználói hozzáférés biztosítása a könyvtárban, az interneten vagy zárt hálózati rendszeren.

A korlátozási szabályokat az arra jogosult könyvtári munkatársak állíthatják be. A szabályokhoz szükséges adatokat az arra jogosult munkatársak és az adatok megadására jogosultak (pl. kiadók, jogtulajdonosok) adhatják meg.

A korlátozások technikai megoldását DRM módszerekkel kell megoldani.

A hozzáférést korlátozó szabályok alapja lehet:

- jogszabály

- o 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról

http://net.jogtar.hu/r/ren/hiegy_doc.cgi?docid=99900076.TV

- o EU vonatkozó jogszabályai, ajánlái

- licence, nyilatkozat

- o Creative Commons (<https://creativecommons.org/>)

- o Open Access
- magánszemélyek, testületek, intézmények által meghatározott korlátozások
 - o személyiségi jogokhoz kapcsolódó korlátozás
 - o adománnyi feltételek
 - o intézményi üzletpolitika

A korlátozások típusai

- adatokra vonatkozó korlátozások
 - o konfigurálhatóan szabályozható legyen az egyes bibliográfiai adatok láthatósága és szerkeszthetősége a munkatársak és végfelhasználók számára
- időbeli korlátozások
 - o a korlátozási idő leteltének figyelése és a korlátozás automatikus módosítása, feloldása (pl. a szerzői jogi időhatár leteltének nyomon követése és a korlátozás automatikus módosítása, a hozzáférési engedélyekre vonatkozó információk naprakészen tartása a szerzői jogi és kereskedelmi hozzáférhetőségre vonatkozó adatok bevitelének és más rendszerekből való lekérdezhetőségének biztosításával), illeszkedve a jogtisztázás európai szinten támogatott folyamatához (138/2014. (IV. 30.) Korm. rendelet az árva mű felhasználásának részletes szabályairól))
 - o időalapú dokumentumok esetében a szerzői jog által lehetséges sugárzási időtartam beállítása
- térbeli korlátozás
 - o Olyan korlátozás, amelyik az analóg vagy elektronikus dokumentum használatát helyhez köti. Például a nemzeti könyvtár gyűjteményeiben található dokumentumok csak a könyvtár épületén belül használhatók. A digitális objektumok esetében is jellemző, hogy csak egy vagy több épületen belül szolgáltathatók.
- korhatár korlátozás
 - o Mivel egyes dokumentumok esetében felmerülhet a korhatárhoz kötött hozzáférés is, a rendszernek biztosítani kell a korhatárra vonatkozó korlátozást legalább figyelmeztető jel és/vagy üzenet formájában
- a szerzői jogokhoz kapcsolódó korlátozás kezelése
 - o A komponensnek biztosítani kell, hogy a gyarapítási folyamatban, a feldolgozási folyamatban és ezek lezárulta után is az arra jogosultak rögzíteni tudják a mű szerzői

jogi státuszára vonatkozó információkat (szerzői jogvédelem alatt áll (Copyright), árva mű (Orphan work), közkins (Public Domain), és/vagy a CC licenceket, illetve az Open Access.

- Árva művek (Orphan work) azonosítása a jogtisztázási munkafolyamatokba illesztett módon
- Automatizált adatscere-lehetőség kialakítása szükséges az EUPO árva mű-nyilvántartásával
- Szoros illeszkedés kialakítása meghatározott belső és külső komponensekkel (pl. ISBN-kezelés) a jogi és hozzáférési adatok naprakészen tartása érdekében
- A korlátozások kezelésére vonatkozó jogtulajdonosi, jogkezelői dokumentáció kezelésének lehetősége

- technikai korlátozások (A végfelhasználói felhasználásra vonatkozó korlátozások)

- o Digitális dokumentumok esetében
 - letölthető
 - nyomtatható / nem nyomtatható
 - képernyő kép készíthető-e a dokumentumról
 - csak részlet közzétehető a dokumentumból
 - csak csökkentett minőségű kép, esetleg „vízjel”-el ellátott kép
- példányszintű korlátozás
 - o analóg dokumentum esetében a példányra vonatkozó korlátozás abban az esetben értelmezhető, ha egy kiadás egy vagy több példánya valamilyen okból forgalmi korlátozás alatt áll
 - o digitális dokumentumok esetében biztosítani kell, hogy egy kiadvány annyi példányban lehet használatban az online térben (zárt hálózaton, interneten és letöltött formában), ahányat a jogszabályok, illetve a szerzői jog tulajdonosa engedélyezett.

3.5 Központi technikai szolgáltatások

3.5.1 Szolgáltatásmenedzsment (SMG)

Az OKP rendszerben könyvtárszintű vagy központi szolgáltatások nyilvántartását és konfigurálhatóságát támogató funkciók együttese. Ez a modul biztosítja, hogy elektronikus vagy üzleti szolgáltatásokat lehessen a rendszerhez kapcsolni illetve központiilag szabályozni.

Az egyes könyvtárak számára a fejlesztendő rendszer biztosítsa, hogy a reprográfiai (digitális és nyomtatott másolatkészítés) és egyéb megrendelési szolgáltatások (dokumentum előkészítés, előjegyzés) konfigurálhatók legyenek az egyes könyvtárak politikájának megfelelően. Biztosítsa, hogy konfigurálhatók legyenek a reprográfiai szolgáltatások technikai paraméterei (pl. digitális, nyomtatott, minőség, méret, csomagolás, kötés stb.), a fizetés módjai (pl. bankkártya, készpénz, PayPal stb.), az átadás módja (helyben átvétel, szállítás, online stb.)

Központi szolgáltatásként a Szolgáltatásmenedzsment rendszer biztosítsa, hogy az OKP rendszerhez kapcsolódó szolgáltatások az OKP rendszerből milyen digitális objektumokat és adatokat érhetnek el. Ilyen szolgáltatások a tartalomkezelő rendszerek (CMS - pl. Drupal, WordPress, Yoomla stb.), oktatói támogató rendszerek (LMS - pl. Moodle stb.) és a publikálást segítő rendszerek (pl. Open Journal System (OJS), Open Monograph Press stb.).

Az OKR-Projekt keretében megvalósuló tartalomszolgáltatások is a Szolgáltatásmenedzsment modul támogatásával kapcsolódhatnak az OKP rendszerhez.

Az OKP rendszernek biztosítania kell a jelentősebb referenz (hivatkozásképző) rendszerekkel (pl. : EndNote, RefWorks, Zotero stb.), valamint publikációs adatbázisokkal (pl. MTMT) történő együttműködést.

A rendszer konfigurálható módon képes legyen kommunikálni a különböző tanulmányi (felső- és közoktatás), és e-kormányzati keretrendszerekkel pl. Neptun, Coospace, Modulo stb.

A szolgáltatásmenedzsment modul biztosítson szövegek összehasonlítására alkalmas modult. Legyen lehetőség konfigurálható módon a bibliográfiai tételek adatgazdagítására (Enrichment Catalogue) akár a közösség bevonásával is (crowdsourcing) (pl. borítók, topográfiai adatok térképen való megjelenítése, georeferálás, idővonal, címkézés, tartalomjegyzék szolgáltatás, szövegörgyzítés, miniatűr felismerés, kapcsolódó források stb.)

Biztosítani kell, hogy a felhasználó egy találati listából el tudjon indítani különböző szolgáltatásokat (pl. másolatrendelés, olvasótermi előkészítést, küldést, megosztást, megjegyzést stb.) konfigurálható módon.

3.5.2 Központi adminisztráció (CAD)

Ebben a komponensben kerül sor az OKP-ben érintett, illetve az OKP-vel kapcsolatba kerülő könyvtárak regisztrációjára.

A komponens kezelésére központi adminisztrátorokat kell létrehozni, és adataikat, jogosultságukat kezelni. Kivánatos legalább háromszintű adminisztrátori rendszert létrehozni: központi, könyvtári és helyi (egy könyvtáron belül bizonyos részfeladatokra). A komponensnek kapcsolatban kell lennie az LMA komponenssel. A rendszerben végzett minden művelet, módosítás naplózva legyen, a naplót a központi adminisztrátorok kezeljék.

A központi adminisztrációs komponens ad lehetőséget az OKP tagkönyvtárainak regisztrálására, adataik felvételére és karbantartására. Egy új könyvtár létrehozásakor automatikusan jön létre hozzá egy könyvtári adminisztrátor is. Kivánatos, hogy a könyvtár felvétele után az adatkarbantartást az adott könyvtár saját adminisztrátora végezhesse.

Ebben a komponensben kell kiosztani a könyvtárkódokat, amelyeket a könyvtárak a közös katalógusban és a könyvtárközi kölcsönzésben (ODR-rendszerben) használnak. A könyvtárkódokat az OSZK (vagy a jövőben a tervek szerint a Könyvtári Intézet) kezeli és adja ki az egyes könyvtárak számára. Kell egy külön adminisztrátori státus a könyvtárkódok kezeléséhez.

A komponens nemcsak az OKP tagkönyvtárait tartja nyilván, hanem az Országos Dokumentumellátó Rendszerben szolgálható és könyvtárközi kölcsönzést kérő könyvtárak adatait is. Az ODR igényei szerint a könyvtárak adminisztrációja négy szintű kell, hogy legyen

(könyvtár – szolgáltatási pont – gyűjtemény – lelőhely), hogy a összetettebb felépítésű könyvtárakat (pl. egyetemi könyvtárak) is megfelelően tükrözze.

Kivánatos, hogy a komponensben elérhető legyen a hazai könyvtárak listája (<https://ki.oszk.hu/informacioszolgalatas/magyarorszag-i-konyvtarak-adalbazisa>), amelyben keresni, böngészni, a találatokat rendezni is lehessen. A kijelölt könyvtárról lehessen megjeleníteni minden adatot. A könyvtárak helyét lehessen a térképen megjeleníteni, a térképen lehessen a könyvtárakat keresni.

Ez a komponens tegye lehetővé az OKP tagkönyvtárainak, hogy saját arcukat kiálathassák. A rendszer szállítója olyan konfigurációs lehetőségeket biztosítson a könyvtári arculati elemek kezelésére, ami programozás nélkül egyedi megjelenést biztosíthat az OKP-hoz csatlakozott könyvtárak számára. Mindemellett a teljes rendszernek legyen egységes arculata. A komponens tegye lehetővé a többi modul működéséhez szükséges központi paraméterek beállítását és karbantartását (pl. a rendszer biztosítson konfigurációs lehetőséget mind a közös, központi, mind a könyvtári szinten a kereső által alkalmazható szűkítési lehetőségek parametrizálására).

A rendszer tegye lehetővé, hogy az intézményeknek az intézményi szinten nyújtott szolgáltatásokat csoportok (könyvtárcsoportok) szerint is megvalósíthassák mind az adat, mind jogosultság területén.

3.5.3 Katalógus-konfiguráció és menedzsment (CCM)

A CCM komponens azokat a funkciókat fogja össze, amelyek segítségével konfigurálni lehet a Katalógizálás modul (CCQ) beállításait és a közös katalógust (CAT), illetve ezek különböző megjelenési módjait.

A katalógizálással kapcsolatban elvárjuk, hogy a rendszer könyvtári, kéziratári és levéltári, analóg és elektronikus dokumentumtípusok feldolgozására alkalmas legyen, ehhez többféle szabályzat alkalmazását és többféle adatszerkezet-formátumot támogasson. Választható módon ajánlja fel a különféle formátumokat (pl. MARC21, Dublin Core, BIBFRAME) katalógizálásra, és a választásnak megfelelő elemkészletet biztosítsa a katalógizáló modul. A könyvtáros felhasználó e választással és egyéb beállításokkal elmenthető sablonokat hozhasson létre a katalógizáláshoz.

A rendszernek legyen eszköze a katalógizálási struktúrák közötti adatkonverzióra, és támogassa a konverziós szabályok szerinti adatátvitelt.

E komponensben legyen lehetőség a katalógizáló felület beállítására, a katalógizálási űrlapok kialakítására. A katalógizálási űrlap aktuális felépítése az arra jogosult felhasználó számára szállítható beavatkozás nélkül konfigurálható legyen.

E komponensben kell meghatározni minden olyan lista tartalmát, amelyet a katalógizálás során a rendszer legördülő menüben kínál fel a katalógizáló könyvtáros számára, hogy az a megfelelő értéket kiválaszthassa. Legyen lehetőség a szállítótól függetlenül is ilyen listák készítésére. Itt lehet definiálni az adabevitelt rugalmasan segítő eszközöket.

E komponensben lehessen meghatározni a katalógusrekordok minősítési és hitelesítési szintjét, és az itt beállított értékeket legördülő menüben felkínálni a katalógizálási űrlapon. Ugyancsak itt kell konfigurálni a bibliográfiai rekord mentésénél szükséges szintaktikai ellenőrzés elemcím, pl. a nem megengedett karakterek vizsgálatának szabályait.

A rendszer biztosítson eszközt annak a nyilvántartására minden információegység esetén (közös rekordoknál bibliográfiai adat, tárgyszó stb. esetben mezőszinten), hogy az állítást melyik intézmény/könyvtáros tette.

Lehessen nyilvántartani a közös katalógusban alkalmazott tárgyszójegeket, tezaurusokat. Legyen lehetőség olyan MARC21-en kívüli mezők definiálására, amelyek a bibliográfiai rekordban nem bibliográfiai adatok felvételét teszik lehetővé (pl. bibliográfiai kiadványok

számára gyűjtendő rekordokban az illető kiadvány szerkesztéséhez szükséges vezérlő kódok; az időszaki kiadványok analitikus feldolgozásának megszervezéséhez és menedzseléséhez szükséges nyilvántartási adatok). Az ilyen adatmezők definíciója az arra jogosult könyvtáros számára legyen lehetséges.

Szükségesek olyan mezők is, amelyekben egyes dokumentumok (pl. ösnyomtatványok, régi könyvek) bibliográfiai adatszolgáltatásban, kézikönyvekben rögzített, és szakirodalomban hivatkozott azonosítót lehet tárolni és feloldani (pl. RMK, RMNY, VD16, VD17). Ugyanígy szükséges a korábbi rendszerekből átvett digitális dokumentumok esetében a korábbi rendszerezőstílusok tárolása és feloldása (pl. EPA ID, MEK ID, DKA ID).

Legyen lehetőség a rekordok duplumellenőrzésébe bevonandó adatelemek meghatározására, a amelyek alapján a rendszer a rekordok közötti hasonlósági vizsgálatot elvégzi.

Szabadon lehessen definiálni szabványos és igény szerint egyedi megjelenítő formátumokat, a virtuális gyűjtemények számára is. Az előre definiált formátumokon kívül legyen lehetőség az egyedi megjelenítő formátumok definíciójának megőrzésére is.

A rekordok megjelölésével lehessen korlátlan számban részgyűjteményeket, „virtuális” adatszolgáltatásokat képezni, és a rekordokat a gyűjteményekre szűkítve keresni, valamint a részgyűjteményeket tematikus szolgáltatások részeként is megjeleníteni (pl. a Magyar Nemzeti Bibliográfia „adatszolgáltatása”, szakbibliográfák, kiemelt állományrészek katalógusai, a központi katalógusok egyes elemei: muzéális dokumentumok nyilvántartása, Nemzeti Periodika Adatszolgáltatás). – A részgyűjtemények listáját, illetve jellemzőik leírását a CCM komponens tartalmazza.

3.6 Technikai szolgáltatások

3.6.1 Általános informatikai elvárások

Az OKP szoftver támogatja a (geo)redundáns módon megvalósuló adattárolást a kezelt tartalmak tekintetében, és a tartalékolni működést, azaz szolgáltatáskiesés esetén a másodlagos site képes legyen rövid időn belül átvenni a funkciókat, és a visszaállítás ne álljon se adatvesztéssel, se inkonzisztens állapottal. Az éles szolgáltatást mindenkor egy adott telephelyen futó (elsődleges) OKP installáció biztosítja, míg egy másik telephelyen telepített teljes funkcionálisra képes hidegtartalék (backup site) szükség esetén, automatikusan vagy manuális beavatkozással.

A rendszer teljesen moduláris felépítésű. Ezáltal több alapvető konfiguráció és azok változtatása lehetséges:

- a rendszerben résztvevő könyvtárak akár az alapmodultól eltérő modul is használhatnak a rendszerben lehetőség van ugyanazon modul több változatának párhuzamos működésére
 - a modulok szabadon kicserélhetők, fejlesztés során modernebb változatokra való upgrade-jük lehetséges
 - a modulok egymással szabványos interfészekon keresztül kommunikálnak, azaz a modul cseréje során a többi modul működése nem sérül
 - az egyes modulok programozási nyelv függetlenek, azaz tetszőleges nyelven íródhatnak
- A modulok nyelvi megjelenítése (képernyők, nyomtatási képek) szabadon választható a rendelkezésre álló nyelvek közül a végfelhasználók számára. A rendelkezésre álló nyelvek száma szabadon bővíthető, a rendszer segítséget nyújt a fordításokhoz, felhasználói funkciókon keresztül, programozói beavatkozást nem igényel.

A rendszer megvalósítása adatszolgáltatási kezelőitől független. A rendszerben tetszőleges adatbázis-kezelő használható, a technikai fejlődés során ennek cseréje lehetséges.

A funkciók tekintetében minden egyes funkcióban (katalógus, jogosultság- és felhasználókezelés, intézményi névterek stb.) több réteget kell megvalósítani:

- közös réteg: a közösen használt szoftveren közös adatokat kezelnek a részvevők
- központi réteg: intézményenként eltérő szoftveren létrehozott adatokat szinkronizálnak, illetve töltnek le / fel a rendszerek a központi adattárból / ba
- megosztott réteg: intézmények saját rendszerében tárolt adatokat képes az OKP rendszer elérni, anélkül, hogy az adatokat átvenné, aráná, azokat csak megtekintésre / listázásra / megmutatásra használja. Ebben az esetben mind az alkalmazásszoftver, mind az adatok a kapcsolódó intézmény hatáskörében maradnak, nem olvadnak össze az OKP rendszerrel.

Az adatok feldolgozása folyamán a minősítési és hitelesítési szintek alapján férhetnek hozzá a feldolgozók az adatokhoz. Komplex rendszerben képesek a feldolgozandó adatokat a folyamatosan előremozdítani, magasabb vagy alacsonyabb minősítési és hitelesítési szintre emelni, feladatokat delegálni, adatokat publikálni stb. A rendszer a teljes spektrumban ennek a logikának a mentén biztosít hozzáférést az adatokhoz.

3.6.2 Megjelenítés, felhasználói felület (UIX)

Az UIX komponens azokat a funkciókat tartalmazza, amelyek a konfigurációs modulok által rögzített paraméterek alapján a felhasználók számára az adott tartalmakat megjelenítik. A rendszer összes funkciója legyen elérhető és kezelhető internetes böngészőn keresztül, biztosítva a leggyakrabban használt böngészőkben az azonos színvonalú megjelenést. A megjelenítő felület igazodjon a különböző (pl. mobil) eszközök és böngészők képességeihez. A felhasználói felület részlegesen vagy teljes egészében legyen más nyelv(ek)re áírható és a felhasználó által bármikor átváltható. A teljes rendszer alapként legyen magyar és angol nyelvű. A teljes rendszernek legyen egységes arculata, egységes arculatú elemek alkalmazásával. Az egyes könyvtárak, gyűjtemények számára korlátozottan önálló arculat kialakításának lehetséges. A megjelenítő felületen is legyen elérhető virtuális billentyűzet a speciális karakterek bevitelére.

Legyen lehetőség akadálymentes felhasználói felület kialakítására a W3C Accessibility szabvány „A” szintjének megfelelően, pl. nagy kontrasztú üzemmód a látáskárosultak miatt, hangos sugó, illetve szövegfelolvasó beépítése, a betűméret állítási, nagyítási lehetősége.

Az egész rendszerben a felhasználói felületekhez legyen rendszeresen frissülő, környezet-érzékeny sugó. Legyen lehetőség QR kódok alkalmazására (pl. mobil sugó, információk megjelenítése, épületkép a könnyű barangolás segítésére). Intézményi szintű, tagkönyvtárakénti konfigurálási lehetőséggel push alapú értesítések.

A funkciókhoz való hozzáférés jogosultság alapján legyen lehetséges, konfigurálható módon (intézményi és azon belül munkafolyamat szinten). A bejelentkezett állapot legyen jól látható a nyitólapon, és a bejelentkezett felhasználó jogosultságai alapján a számára hozzáférhető funkciók jelenjenek meg (vagy kerüljenek aktiv státusba). Legyen lehetőség több funkció párhuzamos használatára ájárhatósággal, az egyes funkciók közötti navigáció legyen jól látható. A felhasználói fiókban adott funkció használata közben a többi funkció is legyen látható/elérhető. A felhasználó által beállíthatók legyenek a megjelenítés különböző elemei (egyes funkciók megnyitása új lapon, új ablakban, paraméterezhető eszköztár stb.). Az egyes funkciókon belül elérhető adatok között legyen lehetőség a keresésre és a találatok rendezésére. Az OKP és a Discovery rendszerben minden dokumentumfajlra vonatkozóan legyenek megjeleníthetők az adatok, a speciális adatokkal együtt, és minden funkcióban a speciális kezelésnek megfelelően konfigurálhatóan. Különböző rövid és részletes megjelenítési formát lehessen kialakítani a bibliográfiai, authority és a példányadatok számára.

Az OKP rendszer egyes funkcióiban (gyarapítás, katalogizálás, kölcsönzés stb.) a funkciók és feladatok sajátosságainak és adatainak megfelelően konfigurálhatóan és személyre szabhatóan lehessen a megjelenítési formátumokat kialakítani.

A Discovery rendszerben is legyen lehetőség különböző formátumok megjelenítésére (pl. a találati halmazok megjelenítése különböző formátumokban mezők vagy mezőcsoportok meghatározásával). Az olvasói beállításokban is legyen lehetőség különböző formátumok választására a saját könyvtárba mentés, a nyomtatás, a továbbküldés számára. Az olvasó előre meghatározott formátumok listájából, illetve előre definiált adatelemlistából választhasson. A rendszer tudjon megjeleníteni más adatbázisokból származó indexelt adatokat is szabványos API-n keresztül. Legyen lehetőség a találati lista alapján grafikus megjelenítésre, adatvizualizációra (pl. diagrammok a találatok százalékos megoszlásáról, az adatok idővonalon való elhelyezése).

A digitális objektumok megjelenítése a korlátozási szabályoknak (ACC komponens) megfelelően kell, hogy történjen. A jogvédett művek szolgáltatása a szerzői jogok nyilvántartásában beállított engedélyeknek megfelelően (DRM védelemmel) történjen.

A dokumentumok olvasásához szükséges kliensprogramok elérhetőségét a felületen biztosítani kell. A képként tárolt dokumentumok megjelenítésekor legyenek nagyítási, elforgatási és törlési lehetőségek. Képként szkennelt könyvek esetében legyen online könyvolfvasó funkció, azaz letöltés nélküli megjelenítés a böngészőben, lapozási, zoomolási és keresési (esetleg könyvjelzőzési) lehetőséggel.

A dokumentumot megjelenítő weboldalt lehessen megosztani a főbb közösségi oldalakon, illetve linkjét e-mailben elküldeni. Legyen lehetőség a találathoz hasonló dokumentumok megjelenítésére, a metaadatok alapján rugalmasan definiálva.

3.6.3 Export/Import, csatolás (EIL)

A komponens tartalma: olyan standard export és import adatsere-szabványok kezelésére szolgáló funkciók együttese, amelyek lehetővé teszik szabványos kapcsolatok kialakítását más rendszerekkel. Legyen lehetőség a rendszer egyéb kommunikációs paneleitől eltérő adatmanipulációk végzésére, a dokumentumok bibliográfiai, besorolási és példányadatainak, az elektronikus dokumentumoknak, a felhasználói adatoknak egyenkénti és/vagy csoportos betöltésére, módosítására vagy törlésére. A dokumentumok katalógusadatainak exportja és importja tipikusan MARC21, illetve HUNMARC formátumban, valamint MARCXML környezetben történik. Karakterkódolás UTF8-ra, az API funkciók esetén is. A felhasználói adatokkal kapcsolatban lehetőség szabványos adatsere-re és kapcsolódásra külső nyilvántartó rendszerekkel.

A rendszer képes a nyilvános adatait a szemantikus webre publikálni, használva a nemzetközileg elterjedt szabványokat és szóárakat.

A rendszer migrációs feltöltése nem az EIL modulon keresztül kell megvalósuljon, azonban a szállító az általa alkalmazott migrációs eszközt a szállítási terjedelem részeként át kell adja későbbi OKP-s csatlakozások menedzselése érdekében.

3.6.4 Metaadat-konverzió, fel- és letöltő (MDC)

A modul lehetővé teszi a digitális objektumokhoz kapcsolódó metaadatok, illetve a katalógus-bejegyzések fel- és letöltését, illetve a formátumok közötti konverzióját. A modul az adatexportra és -importra szabványos adatsere-protokollokat és -formátumokat használ. A konverzió választhatóan kiterjed a bibliográfiai, authority és példányadatokra, a gyarapítási,

folióirat- és kölcsönzési modul adataira is, beleértve a szükséges karakterkód-konverziót is. Képes a rekordkapcsolatok öröklítésére, az eredeti kapcsolatok megőrzésére. A funkciók biztosítják a metaadatok automatikus és manuális kezelését, s akár szűrők segítségével meghatározott objektum-metaadat halmazok letöltését is.

3.6.5 Help Desk (HDS)

Klasszikus help desk funkciókat biztosító modul, amelyben tartalomérékeny ticketek hozhatók létre és menedzselhetők függetlenül attól, hogy az adott ticket az OKP egység mely szintjére vonatkozik. Több szintű, naprakész help desk szükséges magyar és angol nyelven. Kell egy segítségkérő rendszer az olvasók és könyvtárak között, a könyvtárosok és a fejlesztők között, valamint egy hibabejelentő és fejlesztésiigény-bejelentő rendszer a könyvtárosok és a fejlesztők között. Az olvasóknak és a könyvtárosoknak szülő sugó legyen helyzetérékeny, üzenetküldési lehetőséggel, chat-szolgáltatással egybekötve. A beérkezett kérdések / igények könyvtáron belül és könyvtárak között is delegálhatóak, valamint a kollégák képesek arra, hogy az általuk hozzáférhető munkatárhoz még hozzá nem rendelt feladatokat saját maguk kiválasszanak, és elvégezzenek.

3.7 Tároló szolgáltatások

3.7.1 Elektronikus dokumentumok átmeneti tára (EDS)

Ebben a tárolóban kerülnek elhelyezésre azok a fájlok, amelyek akár a digitalizálás felől, akár a más csatornákon érkeznének be, de a beérkezéssel még nem zárultak le a kapcsolódó munkafolyamatok. A munkafolyamat-nyilvántartással összekapcsolva, gyors elérési átmeneti tárolók az egyes munkafázisok (pl. érkeztetés, feldolgozás) elvégzése alatt teszik elérhetővé az elektronikus dokumentumot, jogosultságához köve, de akár távoli hozzáféréssel is, minimális kötelező metaadatigénnyel. A folyamat során lehetőség van minősítési és hitelesítési szintek dokumentumokhoz való hozzáférése, a feltöltési / betöltési / gépi feldolgozási folyamatok során automatikusan, illetve a munkatársak által is erre megfelelően kialakított eszközökkel és felületekkel. A megfelelő nyilvántartási, feldolgozási, katalogizálási feladatok elvégzése után az objektumok innen a hosszú távú megőrzést biztosító archiv tárbá, illetve a szolgáltatási példányok tárbá kerülnek.

Az átmeneti tár nem különül el fizikailag az adatbázistól és a tárolási rétegektől, mindössze egy logikai nézete az adatok minősítésének és hitelesítésének komplex folyamatának.

3.7.2 Hosszú távú megőrzés (LTP)

A hosszú távú megőrzés funkcióját megvalósító szoftver is a jelen felhívás körébe tartozik. A funkció megvalósításának eredményeként elvárjuk, hogy az OSZK eleget tudjon tenni a jogszabályokban megfogalmazott hosszú távú megőrzési kötelezettségének (140/1997. tv. A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről, 134§ 5.; 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet 8§. (1) 4.). A hosszú távú megőrzéshez szükséges hardver infrastruktúrát az Megrendelő biztosítja.

A hosszú távú megőrzést biztosító rendszer feladata az Országos Széchényi Könyvtár gyűjteményében lévő digitális dokumentumok és adatok hosszú távú fenntartásának biztosítása.

Az OKP rendszerben a hosszú távú megőrzés az OSZK feladata, tehát más könyvtár számára ez a funkciót nem kell megvalósítania a Szállítónak.

A LTP modulban kezelendő digitális objektumtípusok: állókép, mozgókép, szöveg (bináris kódolású [pl. doc, ppt, xls stb.], html, xml, ALTO xml, TEI stb.), hang, 3D és ezek kombinációi. A leggyakrabban használt formátumok: TIFF, JPEG2000, JPG, HTML, XML, PDF, PDF/A, e-pub, VAW, MP3 stb. A webátvitel során készült mentések megőrzése is ennek a modulnak a feladata.

Az OKP rendszer szabványos metaadatokat és szabványos (de facto) digitális formátumokat használ. Az OKP rendszerben a digitális objektumok kezelése az OAIS modell (ISO 14721:2003) szerint történik.

A digitális objektumok hosszú távú megőrzéséhez szükséges többszörözést és a tárolást támogató szoftveres megoldás létrehozása a modulal kapcsolatos elvárás. Biztosítania kell a digitális dokumentumok, objektumok azonosíthatóságát, integritását, szoftveres olvashatóságát, struktúrájának sértetlenségét és az objektumokkal kapcsolatos szükséges műveletek végrehajtását (ellenőrzés, migráció, konverzió, tömörítés stb.).

Az LTP modul kezelését csak megfelelő jogosultsággal rendelkező munkatársak és/vagy programok végezhetik. Biztosítani kell az egyes műveletek végrehajtása előtti állapot visszaállíthatóságát, akár több műveletre vonatkozóan is.

A hosszú távú megőrzéshez szükséges metaadatok kezelését is meg kell oldania a szállítónak pl. Preservation Metadata: Implementation Strategies [PREMIS], Metadata Encoding and Transmission Standard [METS], vagy más de facto sztenderdek alapján. A modulnak biztosítania kell a digitális objektumok történetére vonatkozó metaadatok kezelését is (pl. migráció, konverzió, tömörítés, ellenőrzés stb.).

3.7.3 Sztenderd tárolók és csatolóik (SSI)

A komponens lehetővé tegye a kapcsolódást azokhoz a repozitóriumokhoz, amelyek nem az OKP közös tárolóban helyezkednek el, s melyekhez a katalógus-bejegyzésen keresztül távoli, de közvetlen hozzáférést kell biztosítani. Ezért a OKP-nak kommunikálnia kell a repozitóriumi szoftverekkel (pl. Eprints, Dspace, Jadox), biztosítania a metaadatok mozgását a repozitórium és a katalógus között, átadnia a dokumentumok elérési adatait a keresőrendszernek. Együtt kell működnie egyéb rendszerekkel (pl. Open Journal Systems, Magyar Tudományok Művek Tára – MTMT).

3.8 OSZK-specifikus modulok

3.8.1 Dokumentumfogadó rendszer (GTE)

Az Országos Széchényi Könyvtár speciális nemzeti könyvtári funkciója a nemzetközi kiadvány-azonosító számok kezelése (az ISBN/ISMN és az ISSN nemzeti ügynökségek működésével), valamint az analóg és az elektronikus kötelezpéldányok fogadása és elosztása a jogosult könyvtárak között. A GTE komponens feladata az ezekkel a funkciókkal kapcsolatos tevékenységek támogatása és a nyilvántartások vezetése (kivéve az ISSN nemzeti ügynökség feladatát). A GTE komponens az OKP-nak olyan előtérrendszer, amelyet csak az OSZK használ. Tekintve, hogy az OSZK maga is jogosult kötelezpéldányra, ezért a GTE komponens a gyarapítási modulal (AQU) és a digitális gyűjteménykezelő rendszerrel szoros kapcsolatban álló szoftverelem.

Az OSZK ezen keresztül szeretné megoldani a jövőben az ISBN és ISMN nemzetközi azonosító számok (a kiadói és kiadvány-azonosító számok) kiutalását és nyilvántartását, valamint a beérkező kötelezpéldányok fogadását, nyilvántartásba vételét. A kötelezpéldány-szolgáltatás nyilvántartása hasonló a könyvtári állomány-nyilvántartáshoz („Jeltárkönyvhöz”), de nem azonos azzal.

Ebbe a folyamatba kívánjuk integrálni az elektronikus kiadványok beadásának folyamatát is, akár kötelezpéldányként, akár a 30/2014-es EMMI rendeletben előírt példányként érkeznek az OSZK-ba.

Az itt leírt folyamatok megelőzik a hagyományos könyvtári gyűjteménykezelést, állománygyarapítást, és nem érintik a többi könyvtárt. Ők mint kiadók, illetve kötelezpéldány-szolgáltatók kerülhetnek kapcsolatba ezzel az előtérrendszerrel.

A folyamat a kiadói regisztrációval kezdődik, ahol a kiadó megadja (Később karbantartja) saját adatait, illetve rögzíti készülő kiadványa alapvető bibliográfiai adatait, és ezzel megkéri a kiadvány-azonosító számot. Ehhez kapcsolódik a szerzői jogi nyilvántartás és a hozzáférés-kezelés egy része: a kiadó nyilatkozatot ad a kiadványa szerzői jogának tulajdonosáról, illetve megadja az elektronikus dokumentumok felhasználására vonatkozó engedélyeket is (pl. hány egyidejű használatot engedélyez a kötelezpéldányra jogosult könyvtárak zárt hálózataiban kiadandó nemzeti könyvtári pontokon).

A kiadó által megadott bibliográfiai adatok a kiadvány beérkezésekor ellenőrzésre és kiegészítésre kerülnek, majd az OKP rendszerbe átemelve képezik az első katalógusrekordot, amelyet az AQU modulban a rendelési tétel céljára is felhasználunk. A komponensnek biztosítania kell a MARC21-kompatibilitást.

A GTE komponens a kiadók nyilvántartására az OKP rendszer keretében létrejövő partneradatabázist használja, amelyet úgy kell kialakítani, hogy a felveendő intézmények egyik lehetséges szerepköre a kiadói szerep legyen. A GTE komponensben a kiadói szerepkörű partnerek adatainak felvételére és megjelenítésére olyan önálló felületet kell kialakítani, hogy csak az ide tartozó adatok és kapcsolattartók legyenek láthatók, beleértve az ügynökség által kiutalt kiadói azonosítóit is. A kiadónak adatainak karbantartására, módosítására hozzáférést kell biztosítani. A kiadók közötti testületek és magánszemélyek is szerepelhetnek, adataik között meg kell különböztetni a nyilvános és nem nyilvános adatokat.

A szoftverkomponens feladata az ISBN és ISMN azonosítók kezelése: a kiadói számtartományok kiutalása, nyilvántartása, a kiadvány-azonosítók előzetes kiutalása, illetve automatikus generálása (meghatározott algoritmus segítségével) webes felületen is, az ISBN-azonosítók 10-ről 13 jegyre alakítása, listák, statisztikák készítése). Mivel az OSZK-nak a nemzetközi ügynökségek számára a magyarországi kiadókról meghatározott időközönként jegyzékeket kell szolgáltatnia, a komponens formátumának kompatibilisnek kell lennie az ONIX (Online Information Exchange) szabvány szerinti formátummal.

A GTE további feladata a kötelezpéldányként beérkező analóg és elektronikus (offline és online) kiadványok érkezése, az ISBN/ISMN azonosítók ellenőrzése, az azonosítók nélkül megjelölt kiadványok adatainak kezelése. A kiadványokról felveendő adatok számára olyan webes felületet kell kialakítani, amelyen keresztül nemcsak a kiadványok regisztrációja történhet meg, hanem a be nem szolgáltatott kiadványok reklamációja, különböző jegyzékek előállítása, valamint a kötelezpéldányok szétosztásának rögzítése is. A kötelezpéldány-nyilvántartó adatbázis adatait meghatározott időnként (papír-alapú) érkeztető naplóba kell nyomtatni.

Az ellenőrzésen átesett előzetes bibliográfiai rekordokat MARC21 formátumra konvertálva be kell tölteni az OKP-ba, és az OKP-ban keletkezett rekordazonosítókat vissza kell küldeni a kötelezpéldány-nyilvántartásnak.

A kötelezpéldány-nyilvántartó adatbázist fel kell készíteni az országos kiadvány-statisztikai számbavételhez szükséges adatok rögzítésére. Ugyancsak igény, hogy a GTE komponens

szabványos API-kapcsolaton keresztül tudjon kommunikálni a könyvtár pénzügyi rendszerével (a kiadvány-azonosítók terítéses kiutalásának bevezetése esetén).

Az elektronikus dokumentumok kötelező példányának beszolgáltatásához webes felületen a beadónak úrlapot kell kitöltenie, amelyen a kiadvány metaadatát megadja. Az egyedi feltöltés mellett lehetővé kell tenni a tömeges beadást is. A feltöltést különböző protokollokon kell biztosítani, pl. FTP, SWORD, SCP. Tömeges feltöltés esetén biztosítani kell, hogy a beadók tömegesen beadják a dokumentumok metaadatait is, különböző, alkalmas formátumokban (MARC, qDC, ONIX, Excel). A feltöltött dokumentumokra automatikus víruskeresést kell biztosítani. A rendszernek biztosítania kell a feltöltési csomag sértetlenségének ellenőrzését. A betöltő rendszernek automatikusan le kell olvasnia a dokumentumok technikai metaadatait (pl. fájl típus, méret, időpont), amelyeket csatol a leíró adatokhoz. Beadási csomag érkezése esetén a rendszer küldjön automatikus visszajelzést beadónak, valamint jelzést az e-dokumentumokat kezelők munkakörébe. Amennyiben ellenőrzéskor hiány, hiba merülne fel, vagy valamilyen ok miatt a beadott dokumentum elutasításra kerül, ezt a visszajelzést is biztosítania kell a rendszernek. A rendszer legyen képes fogadni egy dokumentum különböző változatait, formátumait, valamint egyedi dokumentumokat és a hierarchikus szerkezetű (részegységek-ből álló) időszaki kiadványokat is.

A rendszer fogadja a könyvtárak által digitalizált dokumentumok különböző változatait. Kezelnie kell többféle formátumot (pl. TIFF, JPG, PDF). A beadási csomag méretére és a benne lévő objektumok számára olyan limit állapítandó meg, amely biztosítja nagy méretű, összetett, sok objektumot tartalmazó csomag befogadását is. Ha egy beadási csomag mérete vagy objektumainak száma meghaladja a rendszer által kezelhető értékeket, akkor automatikus visszajelzést kell küldenie a beadónak.

A befogadott, ellenőrzött, jóváhagyott dokumentumokat a Dokumentumfogadó rendszernek tovább kell adnia a digitális gyűjteményt kezelő rendszernek, ahol szükség esetén a szolgáltatási változat elkészül.

A befogadás mellett a rendszernek képesnek kell lennie online elérhető elektronikus dokumentumok letöltésére is, ha a beadó csak egy URL-t, nagy fájlküldő címet vagy egyéb forrást ad meg.

3.8.2 Webbaratás (HAR)

A webbaratás funkcionális tartalma nem tárgya a jelen beszerzésnek, azonban az eredményként létrejövő webarchívum elérése, illetve kezelése az OKP-ban ugyanúgy meg kell valósuljon, mint akár a képek, videók stb. esetében.

A webbaratás fejlesztési önálló projekt célja, melyet külön valósítunk meg, egy leendő magyar internet archívum (webarchívum) koncepciójának, szervezeti kereteinek és informatikai infrastruktúrájának megteremtése, valamint egy testarchívum felállítása.

Ennek az OKR (Országos Könyvtári Rendszer) projekten túlmutató webbaratás fejlesztési projektnek a végző célja egy olyan rendszer létrehozása, amely az interneten nyilvánosan megjelenő magyar és magyar vonatkozású kulturális örökség hosszú távú megőrzésének feladata mellett kiszolgálja az oktatás, a tudományos kutatás, az állami szervek, az üzleti szféra és az egyes internet-használók igényeit is.

A webarchívum metaadat- és teljes szövegi keresőjének nyilvános szolgáltatása, az archivált weboldalaknak az OSZK-n belüli és az OSZK- és NAVVA-pontokon, dedikált gépeken való szolgáltatása úgy kell kapcsolódjon az OKP-hoz, mint bármely más digitális objektumtár. Az OKP katalógus kezelése során lehetőséget kell biztosítani a webarchívumban elhelyezett HTML alapú digitális objektumok metaadatokkal való ellátására (katalogizálására) illetve az MDC modul segítségével metaadatoknak a katalógusba való átvételére, s ezen metaadatok segítségével a DRY modul keresései ki kell terjedjenek a webarchívumra is. A teljes szövegi

visszakeresés speciális szoftveren való futtatása, és a találatok átadása az adatok webarchívumban való tárolásának megtartásával elégséges, elfogadható megoldás.

A webarchívum szervesen kapcsolódik a jogkezelő modulhoz (RTH). A rendszerben nyilvántartott jogosultságok alapján biztosítva a hozzáférést a tartalmakhoz. A jogosultságok egy részének a karbantartása a webarchívumban történik, ez kapcsolódik a jogkezelő modulhoz. Képes kell legyen a készletet – az archivált tartalmak korához kapcsolódó – hozzáférések szabályozására.

Az archivált nagy méretű file-ok biztonságos raktározását, azok olvashatóságát hosszú távon a hosszú távú megőrzési rendszerrel (ARC) való integrált kapcsolódása révén oldja meg.

A projekt keretében megvalósításra kerül egy e-learning keretrendszer is, melynek a következő követelményei elvártak:

1. Általános és nem funkcionális követelmények
 - Intézmény-specifikusan kialakítható jogosultsági rendszer és szerepkörök
 - Virtualizált környezet támogatása.
 - Nyílt szabványokon alapuló, open source megoldásokat is integráló, platform-független, internetes felületen működő rendszer. Amennyiben a rendszer használatához mégis operációs rendszer, illetve adatbáziskezelő licence szükséges, azt Vállalkozó köteles biztosítani, és ez nem jelenthet többletköltséget a megrendelő számára a fenntartási időszakban.
 - A leggyakoribb böngészők – a rendszer fejlesztése idején ismert – utolsó kiadott verzióján (Microsoft Edge, Mozilla, Chrome) hibamentesen működik.
 - Responzív megjelenítést biztosít, a felhasználók a szolgáltatásokat (portálfelület, tanulási környezet, tananyagtár kezelőfelület) mobil eszközökre (okostelefon, tablet) optimalizálva is elérhetik.
 - A portál nyilvános felülete akadálymentes elérhetőséget biztosít, egyúttal működik a fogyatékosággal élő felhasználók által használatos segédprogramokkal, felolvasó rendszerekkel.
 - Magas rendelkezésre állás/üzemképesség és rövid válaszidő jellemzi, képes kiszolgálni akár 1000, különböző szerepkörrel rendelkező felhasználó egyidejű tevékenységét (pl.: oktató, oktatósszervező – egyidejűleg több oktatóhelyen, adminisztrátor, tananyagfejlesztő és tanuló).
 - Szabványos adatsere formátuma lehetőséget nyújt más rendszerekkel, platformokkal való utólagos összekapcsolásra, adatkommunikációra.
 - A rendszer legyen alkalmas SCORM szabványoknak megfelelő tananyagok lejátszására.
 - A rendszer teljes nyilvános grafikus felülete W3C szabvány kompatibilis, felhasználóbarát, szoftver ergonomiai szempontokhoz igazodó egyedi, arcuallal kerülről kialakításra.
 - A rendszer képes a meglévő adatokból a felhasználó által előre definiált statisztikai kimutatók, táblázatok, listák készítésére;
 - Különböző típusú (e-mail, rendszerüzenet) üzenetküldési lehetőséget biztosít.
 - A modulok között átvihetőséget biztosít – az adatok egyszer kerülnek rögzítésre és a rendszer minden moduljában használhatók.
 - Tesztkörnyezet kialakítása, amely az éles rendszer másolata és lehetőséget ad a jelenlegi és későbbi fejlesztések előzetes kipróbálására.
 - A rendszernek gyors válaszidőn belül kell működnie az otthoni felhasználás esetében a Magyarországon elérhető, jellemző Internet kapcsolatoknak megfelelő sávszélességen;

- Online ügyfélszolgálati eszközökkel rendelkezik (pl.: online űrlapos bejelentés; bejelentések és válaszok visszakercshetősége).
 - rendszerfelügyeleti eszközök biztosítása, mentésekről, archiválásról való gondoskodás (IT admin).
 - konfigurálási eszközök és paraméterek beállítási lehetősége (E-learning admin).
 - adminisztrációs törzsadabázisok karbantartása, archiválása (E-learning admin),
 - a felső szintű jogosultságok kiosztása,
 - a rendszer funkcionális beállításai,
 - speciális lekérdezések lehetősége (pl. Törzs- és tanfolyami adatokból stb.)
 - használati statisztika.
 - adatmigráció az eddig használt adatbázisokból (pl. tanfolyami adatbázis); adatok konvertálása a KI belső honlapjáról (pl. teremfoglalás, képzési tanácsadás) és a távoktatási felületről;
 - mentési terv és éves archiválás kialakítása;
 - oktatás, betanítás a rendszer használatára;
 - dokumentáció (felhasználói és üzemeltetési kézikönyv) készítése a rendszer működéséhez és használatához;
 - a rendszer pontos méretezése a rendelkezésre álló virtualizációs környezeten (VCPU, RAM, tároló, hálózat).
- A képzési dokumentáció online és papír alapon is archiválható legyen.
2. Webes szolgáltató felület

- bemutatkozás
- fogalomtár és/vagy wiki
- aktuális információk
- kapcsolatfelvétel (online kapcsolatfelvételi űrlap)
- a rendszer működését bemutató videó
- GYIK
- impresszum
- adatvédelmi és jogi nyilatkozat
- honlapterkép
- Nyílt oktatási tartalmak
- Regisztráció
- Bejelentkezés
- Elfelejtett jelszó

3. Oktatásszervezési modul

- Képzések adminisztrációja, dokumentálása – képzési adatok, képzési terv, ütemterv rögzítése, oktatóhoz kapcsolódó adatok, a képzésben résztvevőkhöz kapcsolódó adatok, jelenkezések kezelése.
- Törzsadatok felvittele és karbantartása – tanfolyami adatbázis, felhasználói adatok (láogatók, oktatók, résztvevők, adminisztrátorok), kurzusok adatai, jelenkezések.
- Hozzáfértés biztosítása a digitális tananyagtárhoz (keresés, feltöltés)
- Statisztikák, listák, kérdőívek, kimutatások kezelése, nyomtatása, archiválása.
- Dokumentumok feltöltési lehetősége
- Szolgáltatások, kiegészítő funkciók – teremfoglalás (naptár funkcióval); szerződéses partnerek kezelése (pl. további képzőhelyek; partnertönyvtárak, akik résztvevőket küldenek a tanfolyamokra; terembérlés).

4. Tanulási és oktatási folyamatokat támogató modul
- A tananyagok a tanulási környezetben megtekinthetők, lejátszhatók, a tananyag szerzői jogi státuszának függvényében letölthetők.
 - Támogatja a kurzussal kapcsolatos aktuális információk megjelenítését.
 - A tanulás haladását résztvevőkre bontva követi és naplózza.
 - Kötelező és opcionális tananyagokat is elérhetővé lehet tenni a képzéséknél.
 - Fogalomtárral lehet kialakítani az egyes képzéseknél,
 - Támogatja a képzésben résztvevők önellenőrzését.
 - Teszt- és kérdésbankot kezel,
 - Támogatja a csoportmunkát (chat, fórum, fájlmegosztás).
5. Digitális tananyagtár modul
- Szabványos formátumokat kezel (pl.: SCORM, HTML5)
 - Belső adminisztráció során a tananyagok/elemek metaadatokkal (Dublin Core,) írhatók le,
 - Támogatja a tananyagok, tananyag-elemek és a leíró adatok feltöltését, exportálását, importálását,
 - Támogatja a tananyagokból, tananyag-elemekből a tematikus gyűjtemények kialakítását.
 - Támogatja az egyszerű és az összetett keresést, böngészést és a találati lista további szűkítési lehetőségeit (pl. metaadat nélküli tananyagok, nem publikus tananyagok, tananyag nélküli metaadat rekordok stb.),
 - Az elkészült tananyagokat szabványos formában továbbítja az OSZK (fejlesztés alatt álló) digitális raktára felé.
 - Hozzáfértést biztosít az oktatásszervezési, valamint a tanulási és oktatási folyamatokat támogató modulhoz.